

KONCEPCE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU MĚSTA CHRUDIM 2021–2028

Zpracoval v roce 2020 Odbor školství, kultury, sportu a památkové péče Městského úřadu
v Chrudimi ve spolupráci s Komisí pro cestovní ruch Rady města Chrudim

Obsah

Úvod	4
1. Analytická část.....	5
1.1. Historie města	5
1.2. Podpora udržitelného rozvoje.....	6
1.3. Poloha města.....	7
1.4. Doprava	7
1.5. Kulturní památky	8
1.6. Moderní architektura	13
1.7. Zeleň ve městě	14
1.8. Kultura, sport a související služby.....	16
1.9. Cykloturistika, hippoturistika, pěší turistika.....	21
1.10. Ubytovací kapacity	23
1.11. Nejvýznamnější turistické cíle ve městě a jejich nabídka.....	25
1.12. Turistické možnosti v okolí.....	28
1.13. Informační a propagační aktivity města.....	29
1.14. Analýza návštěvnosti města	32
1.15. Výzkum veřejného mínění v oblasti cestovního ruchu.....	39
2. SWOT analýza	41
2.1. Prioritizace silných a slabých stránek, stanovení hlavních potřeb	43
3. Návrhová část.....	44
3.1. Identifikace cílových skupin.....	45
3.2. Vize, strategický cíl, specifické cíle, opatření a indikátory	45

Úvod

Cestovní ruch je nezanedbatelným faktorem nejenom pro kulturní a politickou identitu města, ale je i důležitým zdrojem jeho ekonomické struktury.

Město Chrudim má dobré výchozí předpoklady k tomu, aby se stalo cílem turistických příležitostí pro jednodenní i vícedenní turistiku. Historické kořeny, atraktivní poloha na úpatí Železných hor, středověká dispozice historického jádra na ostrohu obklopeném koryty náhonů, zajímavá architektura, dostatečná rozloha zeleně, možnost kulturního a sportovního vyžití, to vše jsou parametry umožňující rozvoj cestovního ruchu. Společný turistický potenciál Chrudimi a Železných hor je dobrým předpokladem pro opakovaný návrat turistů. Vhodným využitím těchto předpokladů, přípravou koncepce cestovního ruchu a kvalitními investicemi má Chrudim možnost vylepšit svoji pozici na kulturní mapě Čech a přitáhnout do města turistický ruch.

Koncepce rozvoje cestovního ruchu města Chrudim volně navazuje na Koncepci rozvoje cestovního ruchu města Chrudim 2009 – 2018.

1. Analytická část

1.1. Historie města

Když se Chrudim v písemných pramenech objevila poprvé, mělo její území za sebou již několik tisíc let osídlení. Archeologické výzkumy dokládají, že na návrší zvaném Pumberky lidé postavili opevněné sídliště přibližně již před šesti až sedmi tisíci lety. Velmi hustě bylo území budoucího města osídleno v období tzv. lužické kultury (1200–900 let př. n. l.). Prvním národem, jenž se zde usadil a jehož jméno se nám dochovalo, byli Keltové (od pátého století př. n. l. do přelomu letopočtu). Chrudim za jejich pobytu zřejmě patřila k zázemí oppida, jež se nacházelo na území osady Hradiště u Českých Lhotic přibližně 10 km od Chrudimi.

Po delší pauze v osídlení přicházejí v 7. - 8. století Slované. Nad řekou Chrudimkou vzniká patrně v 9. století hradiště jako jedno z center správy raného českého státu. První písemná zmínka o Chrudimi se vztahuje k r. 1055, kdy zde měl podle Kosmovy kroniky zemřít český kníže Břetislav I. Nejvýznamnějším mezníkem v novodobých dějinách města bylo úspěšné založení královského města Přemyslem Otakarem II. někdy před r. 1276. Poloha na zemské cestě z Prahy na Moravu podtrhávala význam města a napomáhala jeho rozvoji, takže se Chrudim v období vrcholného středověku zařadila mezi přední města českého království. Od roku 1307 patřila s určitými přestávkami ke královským věnným městům, jež sloužila manželkám českých panovníků jako zdroj příjmů. Tato tradice se udržela až do zániku habsburské monarchie v r. 1918.

Na počátku husitských válek (1419–1434) se Chrudim přiklonila na stranu protikatolickou a německy mluvící část obyvatelstva město opustila. Od té doby je Chrudim, stejně jako celý region Chrudimska, teritoriem takřka výhradně českým. Město bylo v opozici také proti panujícím Habsburkům během neúspěšných stavovských povstání v letech 1547 a 1618–1621, což pro něj mělo vždy vážné důsledky. Od 16. století význam a postavení měst v českém království upadal, Chrudim byla však i nadále významným správním centrem.

Do života města často zasahovaly epidemie, hladomory a živelné pohromy. Doloženy jsou požáry hradiště v 11. a 12. století, město například vyhořelo i krátce po svém založení na přelomu 13. a 14. století, těžkou ranou byla třicetiletá válka (1618–1648), během níž v důsledku rekatolizace odešlo evangelické obyvatelstvo. Posledními velkými pohromami byl požár dvou předměstí 6. srpna 1850 a několik povodní ve druhé polovině 19. století.

V 18. a 19. století se rodil současný ráz poklidného provincionálního města, svoji roli sehrálo v tomto procesu mimo jiné pozdní zavedení železnice (1871) a pomalejší rozvoj průmyslové výroby. Co však Chrudim ztrácela na hospodářském a správním významu, získávala díky řadě osobností a podpoře řady institucí v oblasti kulturního života a školství.

Z nejvýznamnějších chrudimských rodáků lze jmenovat Viktorina Kornela ze Všehrd (narozen asi 1460, zemřel 1520), humanistického vzdělance a autora právníckého díla

„O právech, o súdiech i o Dskách země České knihy devatery“, dále Jana Nepomuka Štěpánka (narozen 1783, zemřel 1844), obrozeneckého dramatika, herce, režiséra a ředitele Stavovského divadla, nebo Josefa Ressela (narozen 1793, zemřel 1857), vynálezce lodního pohonu využívajícího lodní šroub (jako první umístil lodní šroub na záď lodi mezi vaz a kormidlo). Dále je třeba připomenout renesančního malíře podobizen, malovaných epitafů a iluminátora Matouše Radouše. Byl vyhledáván jako portrétista, ale prosadil se i jako zdatný rytec. Vytvářel nevelké desky pro místní i okolní kostely. K městu měli osobní vztah skladatelé Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Camile Saint-Saëns, Zdeněk Fibich, malíř Alfons Mucha a řada dalších. Ve městě vznikla v 19. století i humoristická stolní společnost Kosů chrudimských. Spolek sdružoval především učitele, živnostníky a úředníky. Reagoval na konkrétní život ve městě svérázným humorem a satirou. Ve 20. století se pak spolek stal spíše jednou z hlavních atrakcí města pro turisty.

1.2. Podpora udržitelného rozvoje

Město Chrudim má zájem o to, aby se občanům i návštěvníkům v Chrudimi dobře žilo a pobývalo. A především, aby se na vytváření těchto příjemných podmínek podíleli i sami občané. Proto se zapojilo do projektu Zdravé město i do různých soutěží, ve kterých doposud nasbíralo několik ocenění.

Město Chrudim získalo několikrát v celosvětové prestižní soutěži UNEP (Program životního prostředí OSN) „Města, kde stojí za to žít“ Zlatou cenu LivCom Awards.

Za rok 2013 obdrželo od Ministerstva kultury České republiky cenu Historické město roku za péči o kulturní památky v městské památkové zóně.

Projekt Zdravé město

Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní a příjemné místo pro život na základě dohody s obyvateli. Věří, že občané získají „zdravý patriotismus“, že lidé budou svou komunitu i krajinu považovat za svůj domov a budou o ně také takto pečovat. Zdravá města spolupracují a sdružují se do národních a mezinárodních sítí. Zdravá města u nás jsou sdružena do Národní sítě Zdravých měst České republiky. Cílem Zdravých měst ČR je UDRŽITELNÝ ROZVOJ, jehož výsledkem jsou dlouhodobě stabilizované podmínky pro ZDRAVÍ a KVALITU ŽIVOTA. Projekt Chrudim – Zdravé město je místní Agendou 21.

Agenda 21 (neboli program pro 21. století) odráží celosvětový konsensus a na nejvyšší úrovni přijatý politický závazek ke spolupráci v oblasti udržitelného rozvoje. Dokument Agenda 21 byl přijat na summitu OSN v roce 1992 v Rio de Janeiru. V roce 2002 proběhl navazující summit Rio+10 v Johannesburgu. Lokální nebo místní Agenda 21 (LA21, MA21) je založena na komunitním strategickém plánování a dotýká se udržitelného rozvoje města, obce či regionu (tj. rovnováhou mezi hlavními oblastmi rozvoje: sférou hospodářského rozvoje, sférou sociálního rozvoje a oblastí životního prostředí). V procesu je nezbytná účast

veřejnosti a otevřený typ spolupráce mezi jednotlivými subjekty, jako jsou veřejná správa, nevládní organizace, podnikatelské subjekty, účelová zařízení, zájmové skupiny, věda a výzkum i laická veřejnost.

1.3. Poloha města

Město Chrudim se nachází na úpatí Železných hor ve východních Čechách 110 km východně od Prahy, hlavního města ČR, 11 km jižně od Pardubic a 120 km severozápadně od největšího moravského města Brna. Ve městě žije 23 083 obyvatel (ČSÚ, 2018).

Geomorfologicky leží město v Chrudimské pánvi (240 m n. m.), která je součástí České křídové tabule. Jihozápadně (10 km) se zvedá pohoří Železné hory, patřící do kategorie hornatin, s nejvyšší horou 668 m n. m. (Vestec). V roce 1991 byla část Železných hor vyhlášena za chráněnou krajinnou oblast.

Městem protéká řeka Chrudimka, která pramení v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy u Filipova. Celková délka řeky je 104,4 km a v ústí je průměrný průtok 6,01 m³/s.

1.4. Doprava

Silniční doprava

Chrudim leží na křížení silnic I. třídy č. 37 a 17. Za nejvýznamnější komunikaci lze považovat silnici I. třídy č. 37 (Hradec Králové – Pardubice – Chrudim – Žďár nad Sázavou). Mezi Pardubicemi a Hradcem Králové se tato silnice napojuje na D11 (Praha). Z Pardubic až na křižovatku u Opatovic má charakter rychlostní komunikace (silnice pro motorová vozidla) s dvěma pruhy v každém směru oddělenými svodidly. Dobrou dopravní dostupnost města v minulých letech komplikoval velmi hustý provoz. Dopravní problémy na křížení hlavních tahů v Chrudimi částečně vyřešilo ukončení první etapy stavby obchvatu Chrudimi na konci roku 2015. Další zlepšení situace se očekává na konci roku 2021, kdy má být severojižní obchvat dokončen. Nejbližší spojení s dálnicí D1 je silnicí č. 37 Chrudim – Havlíčkův Brod a č. 34 Havlíčkův Brod – D1. Spojení s Brnem je možné silnicí č. 17. Ve Vysokém Mýtě se napojuje na č. 35 (E 442).

Tabulka dojezdových časů z krajských měst včetně vzdáleností (mapy.cz, 6/2020)							
	Pardubice	Hradec Králové	Jihlava	Praha	Liberec	Olomouc	Brno
Chrudim	0:18 h (11 km)	0:35 h (35 km)	1:24 h (84 km)	1:40 h (134 km)	1:59 h (165 km)	2:06 h (131 km)	2:13 h (134 km)

Tabulka dojezdových časů z krajských měst včetně vzdáleností (mapy.cz, 6/2020)						
	Ústí nad Labem	České Budějovice	Plzeň	Ostrava	Zlín	Karlovy Vary
Chrudim	2:24 h (205 km)	2:42 h (186 km)	2:52 h (227 km)	2:55 h (232 km)	3:06 h (229 km)	3:24 h (267 km)

Železniční doprava

Město Chrudim leží na železniční trati č. 238 Pardubice – Havlíčkův Brod. Vzdálenost Chrudim – Pardubice po železnici je 12 km. Přes železniční uzel v Pardubicích je město napojeno na hlavní železniční koridor Praha – Ostrava.

Letecká doprava

Letiště Chrudim – veřejné vnitrostátní letiště. Přistávací plocha je travnatá, dráha má rozměr 980 x 160 m. Přistávat mohou letadla pouze do únosnosti dráhy, tj. do 6,4 tun. Letadla i vrtulníky ČR mohou přistávat přímo, zahraniční linky mohou přistát po celním odbavení v Pardubicích. Letiště Pardubice – www.airport-pardubice.cz – je regionální letiště se statutem veřejného mezinárodního letiště se smíšeným civilním a vojenským provozem. V roce 2020 Pardubické letiště disponovalo přímými leteckými spoji do Španělska (Alicante) a Ukrajiny (Kyjev a Lvov).

1.5. Kulturní památky

Město Chrudim má jako jedno z mála měst v Čechách zachovanou gotickou dispozici centra na ostrohu, sevřeném náhony. Takto založené město si i přes stavební úpravy z 19. století zachovává malebnost a intimitu. I proto bylo historické jádro Chrudimě vyhlášeno za městskou památkovou zónu, kterou lze charakterizovat jako jednu z nejkvalitnějších a největších městských památkových zón ve východních Čechách. Vyhlášena byla roku 1990, má zachovalou středověkou strukturu a památkově významnou zástavbu se starými hradbami. Významné je taktéž prolnutí historického jádra s funkcí městského centra.

V roce 2017 se město Chrudim připojilo k městům, která do chodníků před domy obětí holokaustu a nacistického režimu instalují mosazné dlažební kostky, tzv. kameny zmizelých (stolpersteine). Jako další památku na bývalou židovskou komunitu v Chrudimi lze uvést místní hřbitov, na kterém byl v nedávné době umístěn, stejně jako na ostatních chrudimských hřbitovech, informační panel pro návštěvníky.

Arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie (kulturní památka)

Resselovo náměstí. Gotický kostel pravděpodobně ze 13. století, vícekrát přestavovaný. Poslední velká dostavba proběhla v druhé polovině 19. století pod vedením F. Schmoranze. Z té doby pochází dvojice novogotických věží a průčelí budovy. Kostel je trojlodní, s dlouhým presbytářem a několika přístavky. Vybavení (oltáře, obrazy, sochy a další) je z 15. - 20. století.

Bašta Prachárna a městské opevnění (kulturní památka)

Bašta stojící v severovýchodním nároží městského opevnění byla postavena v roce 1435 a určena pro obranu ručními palnými zbraněmi. Nejmladší prvek městského opevnění vzniklého ve 2. polovině 13. století. Zpřístupněna veřejnosti.

Bývalý Koželužský mlýn – soukenická valcha

Ulice Čs. partyzánů čp. 4/IV. Původní soukenická valcha byla po husitských válkách spojena s nově přistavěným mlýnem, o němž se výslovně hovoří roku 1459. Pokud byl malý stav vody, dostávala přednost valcha a mlýn stál. Přízvisko „Koželužský“ dostal mlýn někdy na počátku 18. století podle nedaleké stoupy na tlučení třísla pro koželuhy. V pramenech se vyskytují také názvy Tříselný, Mikšovský, Papouškovský, proti Dlážďené ulici, pod dolní branou, Dolejší, Dolní. V okolí objektu lze zhlédnout výsledky velkorysého programu regenerace původem středověkého náhonu pod názvem Modrá osa.

Divadlo Karla Pippicha (kulturní památka)

Ulice Čs. partyzánů čp. 6/IV. Divadlo Karla Pippicha bylo postaveno v letech 1931–34 ve stylu civilního konstruktivismu staviteli J. Ziziusem a J. Kubíčkem podle projektu arch. J. Freiwalda a J. Böhma. Až do roku 1992 zdobil jeho průčelí originál sochy múzy komedie Thálie pražského sochaře Josefa Matějů; v současné době jej nahradila kopie a originál bude restaurován). Od počátku 90. let 20. století se v interiéru divadla opět nachází bronzová busta významné osobnosti chrudimského divadelnictví dr. Karla Pippicha (1849–1921) od akademického sochaře Ladislava Šalouna.

Kapucínský klášter se zahradou a kostelem sv. Josefa (kulturní památka)

Školní náměstí čp. 11/II. Barokní kostel ze 17. století, součást kapucínského kláštera budovaného od roku 1656. Kostel byl vysvěcen v roce 1665. Jednolodní budova s loretánskou kaplí a Božím hrobem, v současnosti bez vybavení. Nad vchodem do kostela je pískovcová socha sv. Josefa z roku 1702. Klášter byl po zrušení v roce 1949 zcela přestavěn.

Khomovský dům (kulturní památka)

Resselovo náměstí čp. 112/I. Původně gotický dům vyniká renesančním a empírovým portálem, z doby baroka pochází fasáda a socha Panny Marie. Písemně je dům doložen od r. 1546, nacházíme jej na nejstarším vyobrazení hlavního chrudimského náměstí z r. 1587. Jméno domu pochází od rodiny Khomovy, která jej získala r. 1868. Objekt má dramatickou historii: např. v r. 1588 zde zabil jeho majitele blesk, v r. 1910 došlo ve sklepě k výbuchu, který zmařil dva životy.

Komplex muzejních budov (kulturní památka)

Široká ulice čp. 85/IV. Centrum chrudimského kulturního života, objekt tzv. Muzea, tvoří dvě budovy, které byly postaveny pro potřeby někdejšího Průmyslového muzea pro východní Čechy. Obě budovy (pseudorenesanční i pseudobarokní) byly postaveny podle návrhu pražského arch. Jana Vejrycha v letech 1898–1901. Pozornost návštěvníků si (kromě sbírek Regionálního muzea) zaslouží především překrásný koncertní sál, mimořádná umělecká výzdoba obou budov a v neposlední řadě i tři umělecké památky nacházející se v jejich interiéru (dva gotické a jeden renesanční portál).

Kostel sv. Michaela (kulturní památka)

Tyršovo náměstí. Pozdě gotický hřbitovní kostel z let 1519–21. Jednolodní budova je zachována v téměř původní podobě. Vybavení (oltáře, epitafy a další) pochází z 16. - 18. století. Do vnějších stěn jsou zazděny náhrobníky, z nichž několik desítek je renesančních z druhé poloviny 16. století a začátku 17. století. Hřbitov kolem kostela byl zrušen v roce 1881 a přeměněn na park. V parku jsou výdusky soch Mater Dolorosa a Ecce homo (originály soch z první poloviny 18. století jsou umístěny v Muzeu barokních soch).

Kostel sv. Kateřiny (kulturní památka)

Havlíčкова ulice. Gotický kostel ze 14. století, zásadně přestavěný v první polovině 16. století. Po požáru v roce 1850 byl opraven do dnešní podoby. Kostel je trojlodní, s pětibokým uzavřeným presbytářem a s jednou věží. Vybavení (oltáře, obrazy, a další) je z 15. - 19. století.

Tzv. Kotěrova vila (kulturní památka)

Fibichova ulice čp. 27/III. Dům mylně přisuzován architektu Janu Kotěrovi. Byl navržen, jedním z prvních žáků Jana Kotěry na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, Janem Šachlem. Vila byla postavena známým stavitelem Filipem Trdlicou v r. 1907 na objednávku prof. Oldřicha Sýkory. Stavba odráží rozhraní pozdní geometrické secese a moderny.

Labore et Favore – Empírový dům (kulturní památka)

Koželužská ulice čp. 106/III. Dům je na tomto místě písemně doložen od r. 1649. V r. 1797 objekt zakoupil Šebestián František Vencel a zřídil továrnu na zpracování bavlny. Patrně z této doby pochází empírová podoba domu s nápisem „Labore et Favore“ (prací a přízní) a bohatě zdobeným tympanonem.

Mydlářovský dům (kulturní památka)

Břetislavova ulice čp. 74/I. Původně dvojkřídlý gotický dům. V letech 1573–77 přestavěn nákladem chrudimského měšťana Matěje Mydláře na monumentální renesanční objekt s arkádovým průčelím doplněným alegorickými reliéfy. Tato rodina držela dům až do roku 1698. V roce 1972 rekonstruován pro Muzeum loutkářských kultur.

Myší díra (též Tmavá fortna)

Hradby – Štěpánkova ulice čp. 85/I. Dům se poprvé připomíná v roce 1528 spolu se sousední „Tmavou fortnou“, tehdy označenou jako „nová“. Fortna je tvořena úzkým zaklenutým průchodem mezi domy čp. 85/I a 86/I.

Dům Na Puši (kulturní památka)

Žižkovo náměstí čp. 104/II. Dům se poprvé připomíná v roce 1688. Je přistavěn k hradbě chrudimského nového města z 15. století. Opevnění nebylo pravděpodobně dokončeno. Součástí domu je věž – původně renesanční vodárna, z níž se rozváděla voda do města a později také do kapucínského kláštera.

Náměstí U Vodárny

Jedno z nejpůsobnějších zákoutí města dostalo název podle tzv. Staré vodárny čp. 111/II (kulturní památka). Vodárna postavená v roce 1670 vytlačovala vodu nahoru do vodárenské věže Na Puši, odkud byly zásobovány dvě kašny ve vnitřním městě a kapucínský klášter nacházející se tehdy za městskými hradbami. Objekt s barokním jádrem byl do současné novogotické podoby přestavěn v r. 1852. Na náměstí se dále nachází památkově chráněný objekt klasicistního domu čp. 138/II s původními vraty a zachovanou vnitřní dispozicí.

Novoměstská kašna (kulturní památka)

Žižkovo náměstí. Kašna z roku 1873 je vyzdobena barokními sochami z bývalého parapetu před kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Autorem většiny pískovcových soch z konce dvacátých let 18. století je pravděpodobně J. P. Čechpauer. Kolem kašny stojí (ve směru hodinových ručiček) tito světci: Jan Nepomucký, Jiří Jáchym, Panna Marie, Anna Eustach

a Vilém. Poblíž kašny je na vysokém sloupu socha sv. Jana Nepomuckého ze začátku 18. století.

Pardubická fortna a Ceregettiho dům

Počátky domu sahají do 14. století. Vedle domu byla zřízena v 15. století branka pro pěší, tzv. Pardubská fortna (poprvé se zmiňuje v roce 1459 jako „stará fortna“), doplněná z vnější strany barbakanem (dnes dům čp. 98/IV). V přízemí je sál s bohatě štukovaným stropem asi z poloviny 18. století, patrně dílo malíře Josefa Ceregettiho a štukatéra Ignáce Ceregettiho.

Rodný dům Josefa Ressela (kulturní památka)

Široká ulice čp. 124/I. V tomto domě se narodil a prožil své dětství vynálezce lodního pohonu využívajícího lodní šroub Josef Ressel (1793–1857). Lodní šroub umístil na zád' lodi mezi vaz a kormidlo a prakticky ho vyzkoušel v roce 1829 v Terstu na lodi Civetta. Odhalení pamětní desky J. Resselovi pražského sochaře Karla Svobody se v Chrudimi uskutečnilo za přítomnosti Resselova syna Ing. Jindřicha Ressela 29. června 1861.

Socha vynálezce Josefa Ressela se nachází o několik desítek metrů níže v Široké ulici (před budovou Regionálního muzea). Přímo naproti tohoto díla od českého sochaře Ladislava Šalouna vznikl v roce 2020 v budově čp. 29 RESSEL POINT, kde se lze s dílem slavného rodáka blíže seznámit.

Rodný dům J. N. Štěpánka (kulturní památka)

Štěpánkova ulice čp. 89/I. Původně gotický, renesančně přestavěný měšťanský dům s klasicistní fasádou, doplněný v roce 2020 o moderní nástavbu. Rodný dům dramatika a jednoho z ředitelů pražského prozatímního divadla Jana Nepomuka Štěpánka (1783–1844). Pamětní deska, odlitá v chrudimské slévárně F. Wiesnera podle návrhu sochaře Jindřicha Čapka z Prahy, byla na domě odhalena 5. října 1879 zásluhou místního Spolku divadelních ochotníků.

Rozvodovský dům (kulturní památka)

Resselovo náměstí čp. 76/I. Měšťanský dům s gotickým jádrem, renesančními prvky v interiéru a empírovou fasádou s alegorickými náměty a figurální výzdobou. Dům je doložen písemně od r. 1592, za třicetileté války velmi zpusťl, nynější podoba pochází z přelomu 18. a 19. století. Své jméno získal od rodiny Rozvodovy, která jej vlastnila v letech 1787 až 1889.

Sloup Proměnění Páně (kulturní památka)

Resselovo náměstí. Pískovcový barokní sloup z let 1719–1732 od několika sochařů a kameníků (J. P. Čechpauera, I. Rohrbacha a dalších). Kašny byly budovány v letech 1842–

43. Na střední části 18 metrů vysokého sloupu se Ježíš provázený Mojžíšem a Eliášem představuje apoštolům Petrovi, Jakubovi a Janovi jako Syn Boží. Na vrcholu sloupu je Bůh Otec, nad Ježíšovou hlavou Duch svatý v podobě holubice. Sloup dokresluje postavy světců a protimorových patronů.

Stará radnice (kulturní památka)

Resselovo náměstí čp. 1/I. Radnice zde stojí od 1. poloviny 15. století. Rozsáhlá přestavba, včetně zhotovení nápisu v přízemí a překlenutí Fortenské ulice, se uskutečnila kolem r. 1560. Barokní fasádu obdržel objekt v r. 1720, sochy Iustitia a Caritas byly instalovány po požáru v r. 1806, hodiny v r. 1836. Kromě správy města zde byl svého času umístěn městský archiv, vězení, mučírna, sklad střelného prachu, okresní soud, vyšivačská škola a policejní úřad. V přízemí se nachází turistické a informační centrum.

Wiesnerův dům (kulturní památka)

Masarykovo náměstí čp. 55/IV. Předchůdci dnešního objektu, zvaného podle bývalých majitelů Kuchynkovský či Wiesnerův dům a také Neuperský dvůr, jsou písemně doloženy od roku 1599. Sídliла zde řada šlechtických rodin, v r. 1742 jej navštívil pruský král Friedrich II. Veliký. V r. 1871 objekt zakoupil továrník František Wiesner a dle projektu Františka Schmoranze ml. jej nechal přestavět do současné klasicistní podoby. Průčelí je zdobeno sochou Adama a malbou sv. Anny Samotřetí.

Kostel sv. Kříže s hrobkami na přilehlém hřbitově (kulturní památka)

Kostel sv. Kříže, dochovaný v regotizované podobě z let 1864 – 1865 od Františka Schmoranze, se nachází na stejnojmenném hřbitově. V areálu je k vidění mimo jiného památkově chráněný hrob významného českého historika Antonína Františka Rybičky, ale především umělecky cenná hrobka rodiny Popperů navržená architektem Josefem Gočárem, jejíž součástí je i reliéf Krista od předního českého sochaře Otakara Španiela.

1.6. Moderní architektura

Dekoratívni secesní sloh konce 19. a počátku 20. století se uplatnil na některých obytných budovách (tzv. Kotěrova vila čp. 27/III, obytné domy čp. 279/II až 281/II v Opletalově ulici, rodinné vily čp. 203/II, 227/II a 260/II ve Václavské ulici). Současně se secesním stylem byl na některých budovách uplatněn sloh zvaný česká moderna, například na objektu vodárenské věže na Novém Městě.

Kubismus, jako specifický český stavební sloh 20. let 20. století, byl uplatněn hlavně na fasádách budov. V jeho intencích bylo postaveno několik objektů, například čp. 525/IV (nejdříve Výzkumný ústav zemědělský, poté léčebna dlouhodobě nemocných) v Čáslavské

ulici, obytné bloky v ulici Rooseveltově. Kubistický tvar získala i fasáda objektu čp. 108/I na Resselově náměstí.

Architekturu 30. a 40. let 20. století – konstruktivismus a funkcionalismus – prezentují dvě významné stavby od architektů Františka Libry a Vladimíra Ježka: budova čp. 83/IV (bývalá spořitelna, dnes Komerční banka) v Široké ulici a budova Divadla Karla Pippicha čp. 6/IV v ulici Čs. partyzánů, dále Husův sbor v Rooseveltově ulici a některé rodinné vily v ulici Obce Ležáků.

Z konce 40. a 50. let pochází uniformní výstavba sídlišť na Legumě a Víta Nejedlého.

Druhá polovina 20. století je obdobím socialistického realismu. Postaveny byly obytné domy sídlišť na Kateřinském předměstí, U Stadionu, Na Rozhledně, Na Šancích nebo komplex Střední průmyslové školy strojnické čp. 973/IV v Čáslavské ulici.

Konec 20. a počátek 21. století vnesl do architektury změkčení forem s důrazem na detail a barevné řešení. Je zastoupen především stavbami občanské vybavenosti, například čp. 158/II v Soukenické ulici (Centrum sociálních služeb a pomoci), čp. 1053/II v Havlíčkově ulici (Všeobecná zdravotní pojišťovna), čp. 172/II v Novoměstské ulici (Katastrální úřad), čp. 37/I ve Filištině ulici (Státní okresní archiv).

1.7. Zeleň ve městě

Podle urbanistických zásad tvorby měst by se rozsah zeleně v Chrudimi měl pohybovat v rozmezí 50–75 m² na obyvatele a z toho by měla tvořit veřejná zeleň až 20 m² na obyvatele.

Celková plocha zeleně představuje nejen významný krajinnotvorný, hygienický a ochranný prvek, jenž začleňuje zástavbu do krajiny, ale má i značný psychologický a sociální význam.

Městský park

Park byl založen v letech 1875–1876 podle návrhu knížecího zahradníka Švarce z Heřmanova Městce. Velkou zásluhu na založení parku měl František Wiesner, a proto byl park pojmenován Wiesnerovy sady. Návrh na rozšíření parku zpracoval tehdy vrchní zahradník města Prahy František Thomayer. Podle něj byl v parku založen rybníček.

V parku se nachází zděný a dřevěný pavilon a socha Kalliopé od Bohuslava Schnircha. Na severním okraji na park navazuje dětské dopravní hřiště a hřiště pro děti.

Parčík na Školním náměstí

Je nejstarším veřejným parkem ve městě, vznikl v souvislosti se stavbou tehdejšího gymnázia v roce 1864. Konečnou podobu získal v roce 1879, kdy byla vybudována terasa schodiště. Součástí parčíku je od roku 1930 socha Mistra Jana Husa od Josefa Mařatky.

Park Střelnice

Jedná se o nejstarší park v Chrudimi, ale původně toto území sloužilo jako střelnice ostrostřeleckého spolku. Dnes má území podobu přírodního parku, který si zachoval řadu charakteristik, podle nichž lze zrekonstruovat podobu původní vegetace. Park je rovněž zajímavý výskytem poměrně velké havraní kolonie, která je považována za největší v Pardubickém kraji. Právě její výskyt byl důvodem k vyhlášení celého Střeleckého ostrova a jeho okolí v roce 1997 přírodní památkou Ptačí ostrovy. V roce 2019 proběhla revitalizace říčního náhonu procházejícího parkem.

Wiesnerova zahrada

Dendrologicky zajímavá soukromá okrasná zahrada náležející k domu čp. 55/IV. První zmínka o ní pochází z roku 1683. V té době se jednalo především o zahradu užitkovou. Zcela okrasnou zahradou se stala po roce 1942. Počátkem 50. let 20. století při rozšiřování ulic Palackého a Čáslavské bylo zabráno 1000 m² zahrady a zbořena obvodová zeď i dvě barokní brány. V letech 2013 a 2014 byly opraveny dvě iluzivní brány postavené ve 20. letech 18. století rodem Millesimů. V roce 2018 rostlo v zahradě, která není v současné době přístupná veřejnosti, 16 druhů dřevin.

Zieglerovy sady (Michalský park)

Nejmladší park vznikl na místě zrušeného hřbitova u kostela sv. Michaela, který byl uzavřen v roce 1881. Na průčelí kostela byla roku 1898 odhalena deska připomínající, že zde byl pohřben chrudimský děkan Josef Liboslav Ziegler, podle kterého je dnes park pojmenován. Návštěvníci tam mohou objevit rovněž kopie soch Mater Dolorosa a Ecce homo, jejichž originály vystavuje nedaleké Muzeum barokních soch. Park je oplocen, vtěsnán mezi okolní zástavbu a v ose kostela jím prochází cesta pro pěší.

Park Republiky

Z dendrologického hlediska je zajímavý park Republiky za Divadlem Karla Pippicha, nachází se zde busta T. G. Masaryka. Autorem sochy je akademický sochař Jaroslav Brož.

Další parkově upravené plochy ve městě

Parčík před hotelem Centrál, který založil majitel hotelu Jan Zítka, je rovněž zajímavý z dendrologického pohledu. Kromě toho se v parčíku nachází pomník Transport síly od chrudimského sochaře Jaroslava Brože a také mozaiková kašna Brusel ze 70. let 20. století, kterou město Chrudim plánuje zrekonstruovat podle původních plánů architekta Květoslava Vaňka. Pomník Transport síly, oslavující práci a dovednost lidských rukou, vznikl v roce 1965 k 20. výročí v současné době již zaniklého, dříve prestižního závodu Transporta Chrudim.

Centrum města podél městských hradeb je obklopeno upraveným říčním náhonem a pásem stromů, pod kterými je možné projít téměř kolem celého historického jádra.

Památné stromy

Na katastrálním území Chrudimi je vyhlášeno pět památných stromů, které jsou na vedle stojícím sloupku označeny tabulí se státním znakem a nápisem „Památný strom“.

- Buk lesní (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') - kruhový objezd u hotelu Bohemia, obvod 3,1 m.
- Buk lesní (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') - zámecká zahrada, Medlešice, obvod 5 m.
- Buk lesní (*Fagus sylvatica* 'Pendula') - Koželužská ulice, obvod 1,7 m.
- Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) - Palackého tř., zahrada čp. 418/IV, obvod 4 m.
- Platan javorolistý (*Platanus x hispanica*) - Obce Ležáků, obvod 2,9 m.

1.8. Kultura, sport a související služby

Veřejná správa i soukromé subjekty v Chrudimi podporují kulturní, sportovní a spolkový život. Prostřednictvím Chrudimské besedy – www.chrudimsobe.cz – organizuje město v Divadle Karla Pippicha, ve Fibichově sále chrudimského Muzea i na jiných veřejných místech koncerty, divadelní představení a společenské akce.

Město je rovněž spolupořadatelem zřejmě nejvýznamnější chrudimské kulturní akce – festivalu Loutkářská Chrudim – www.loutkarskachrudim.cz. S loutkářskou tradicí souvisí i činnost Muzea loutkářských kultur v Chrudimi – www.puppets.cz – nejstaršího loutkářského muzea v České republice, které má kromě rozsáhlé sbírky tuzemských loutek i loutky zahraniční. České loutkářství bylo společně se slovenským, i díky činnosti muzea, zapsáno v roce 2016 na seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.

Regionální muzeum – www.muzeumcr.cz – nabízí mimo tradiční sbírku uměleckoprůmyslového fondu pohled do historie regionu, každoročně připravuje řadu výstav i dalších kulturních akcí.

Muzeum barokních soch – www.barokochrudim.cz – představuje město Chrudim jako významné mimopražské centrum barokního sochařství. Exponáty muzea reprezentativně zastupují fenomén východočeského sochařství závěru 17. a první poloviny 18. století.

Bohatou výstavní činnost nabízejí soukromá Galerie Art Světlany a Luboše Jelínkových – www.galerieart.cz – a výstavní síň soukromé firmy Vodní zdroje – www.vz.cz.

Hudební aktivity ve městě reprezentuje městem (tj. Chrudimskou besedou, městským kulturním střediskem) pořádaný cyklus Chrudimské hudební večery a další koncerty a hudební produkce, mezi něž patří např. i festival Yanderov (zřejmě jediný festival pro začínající kapely, který je pro návštěvníky zdarma), pořádaný stejnojmennou neziskovou organizací. Zázemí pro koncerty místních i známých kapel a zpěváků představuje R-klub Chrudim – www.r-klub.cz.

Sport je v Chrudimi reprezentován např. fotbalovým klubem MFK Chrudim (druhá nejvyšší soutěž), futsalem – FK Chrudim (nejvyšší soutěž), atletikou, stolním tenisem apod. Město má moderní sportoviště spravované Sportovními areály města Chrudim, s. r. o. Nachází se zde mimo jiné krytý bazén, sauna, letní koupaliště a zastřešený zimní stadion. V roce 2020 byl otevřen nový skatepark. Ve městě je řada fitcenter, hřišť na tenis i squash.

V Chrudimi působí řada aktivních spolků. Dlouholetou tradici má například místní Divadelní spolek J. N. Štěpánka (www.divadelnispolekchrudim.cz) a pěvecký spolek Slavoj Chrudim (www.slavojchrudim.cz), oblíbená jsou vystoupení národopisného souboru Kohoutek nebo Loutkářského souboru AHOJ, z celé republiky se sjíždějí příznivci pěstování kaktusů na akce pořádané Spolkem pěstitelů kaktusů.

Vybrané kulturní a sportovní akce

- **Měšťanský bál** – leden
- **Den Země** (připomíná nutnost ochrany přírody na celosvětové i lokální úrovni) – duben
- **Athény východních Čech** (festival klasické hudby) – duben
- **Loutkářská Chrudim** (národní festival amatérského loutkářství) – červen, červenec
- **Svatojánská slavnost** (Podhůra) – červen
- **Festival Yanderov** (festival podporující mj. mladé začínající kapely z celé republiky) – červenec
- **Rallye Železné hory** (slavnostní start a servisní zóna v Chrudimi) – červenec/srpen
- **Salváterská pouť** – srpen
- **MTB Manitou Železné hory** (cyklistické závody amatérů, start a cíl vč. doprovodného programu v Chrudimi, bývalá Plochá dráha) – srpen
- **Hudební festival Zlatá Pecka** (festival klasické hudby) – srpen, září
- **Dny evropského dědictví** (Den otevřených dveří památek) – září
- **Chrudimské dožínky** (městské slavnosti) – září
- **Chrudimská vinařská desítka** (běžecké závody) – září
- **Chrudimský zvonek** (koncert folkové, country a trampské hudby) – červen
- **Běh naděje** (sportovně-humanitární akce navazuje na dříve pořádaný Běh Terryho Foxe) – říjen
- **Taneční soutěž O chrudimskou loutku** – říjen/listopad
- **Kateřinské posvícení** (tematický jarmark, Resselovo náměstí) – listopad
- **Loutkářský víkend** (víkend plný loutkových pohádek pro děti) – listopad
- **Stříbrná neděle** (vánoční prodej zboží) – prosinec
- **Česká mše vánoční „Hej mistře!“** – prosinec
- **Bez nití – odvázané léto na terásách** (Muzeum loutkářských kultur) – červenec, srpen
- **Letní barokní scéna** (Muzeum barokních soch) - srpen
- **Chrudimské benátky** (ples neziskovek) - únor
- **Bioleťák** (letní kino) – červenec, srpen

- **Muzejní noc** (chrudimská muzea) - květen
- **Noc kostelů** (chrudimské kostely) - červen
- **Noc literatury** - květen
- **Masopustní jarmark** (tematický jarmark, Resselovo náměstí) - únor
- **Jarní (velikonoční) jarmark** (tematický jarmark, Resselovo náměstí) – březen/duben
- **Rybí jarmark** (tematický jarmark, Resselovo náměstí) - říjen
- **Akademie třetího věku** (Městská knihovna) – říjen, listopad, prosinec
- **Den hudby** (ZUŠ Chrudim) - červen
- **Rýžování zlata** (Chrudimský vodní náhon, Vodní zdroje Chrudim) - červen
- **Světový den loutkového divadla** (Muzeum loutkářských kultur) - březen
- **Brány památek dokořán** (akce k Mezinárodnímu dni památek a historických sídel) - duben
- **Chrudimské hudební pátky** (páteční koncerty) – různé pátky během celého roku
- **Jazz ve vinárně** (jazzové koncerty, Muzeum) – různé termíny během roku
- **Den seniorů** (Muzeum) - říjen
- **Underground Football Cup Chrudim** (turnaj ve fotbálku – stolní fotbal) - srpen
- **Výstava železničních modelů** (Divadlo Karla Pippicha) – různé termíny
- **Šachový festival** (Muzeum) - červen
- **360 challenge TOUR Chrudim** (běžecké závody) - červen
- **Drop fest** (hudební festival, Festuňk) - květen
- **Podhůra bike** (závody horských kol, Rekreační lesy Chrudim – Podhůra) – červen
- **OMG – otevřená muzea a galerie**
- **Hozený klobouk** (komponovaný pořad autorského čtení a živé muziky) – jednou za měsíc (první pátek v měsíci)
- **Dokud se zpívá aneb zážitkové odpoledne nejen pro seniory**
- **Sportovní hry pro seniory**
- **Pochod generací** - říjen

Kulturní zařízení významná z pohledu konání akcí

- **Muzeum Chrudim** – Široká 85, Fibichův (velký) sál, sál Sůva, Přednáškový sál, Vinárna – provozovatel: Chrudimská beseda
- **Divadlo Karla Pippicha** – Čs. Partyzánů 6, Velká a Malá scéna, výstavní síň, foyer – provozovatel: Chrudimská beseda, divadlochrudim.cz
- **Muzeum barokních soch** – Školní náměstí, provozovatel: Chrudimská beseda, www.barokochrudim.cz
- **Městské kino** – Svatopluka Čecha 256, provozovatel: Chrudimská beseda, www.kinochrudim.cz
- **Spolkový dům** – Palackého třída, provozovatel: Chrudimská beseda
- **Vodní zdroje – výstavní a přednášková síň** – U Vodárny 138, www.vz.cz

- **Klub Agora** – Štěpánkova 92, provozovatel: Šance pro Tebe, z.s., www.sance.chrudim.cz
- **Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi** – malý sál a terasy, Břetislavova 74, www.puppets.cz
- **Hurá proStory** – Široká 29, provozovatel: Spolek Hurá na Výlet! huranavylet.cz

Sportoviště

V roce 1992 byl poprvé otevřen areál krytého plaveckého bazénu v Chrudimi. Je zde k dispozici bazén o délce 25 metrů s šesti drahami, dětský bazén 9 x 6 metrů, sauna s ochlazovacím bazénem a kapacitou cca 20 návštěvníků a nově vybudovaná parní kabina. V krytém plaveckém bazénu je i celoroční tobogán – délka 82 metrů. Pro veřejnost je otevřeno denně dle týdenních rozpisů. Jako jeden z mála má krytý bazén bezbariérový přístup. K dispozici je zde i solárium a možnost objednat se na masáže.

Dále sportoviště města provozují zastřešený zimní stadion, který je v provozu od srpna do dubna (mimo sezónu je k dispozici in-line plocha), a zmodernizované letní koupaliště – první celo-nerezové koupaliště v České republice, dopravní hřiště, hřiště na hokejbal, skatepark, fotbalové hřiště, atleticko-fotbalový stadion a sportovní halu na Tyršově náměstí.

Další sportoviště provozují Městské lesy Chrudim s.r.o. v městských rekreačních lesích. Jedná se například o lanový park pro dospělé i děti, Cyklopark Podhůra s 1,7 km dlouhým singletrackem či kratším pumptrackem, venkovní tělocvičnu, lezeckou stěnu, fit okruh nebo areál pevných kontrol pro orientační běh.

- **Krytý plavecký bazén Chrudim** - V Průhonech 503, www.sportovistechrudim.cz
- **Letní koupaliště Chrudim** - U Valchy 1042, tobogán, vodní atrakce, plážový volejbal, www.sportovistechrudim.cz
- **Zimní stadion Chrudim** - V Průhonech, www.sportovistechrudim.cz
- **Stolní tenis (sportovní areál města)** - U Valchy 1042, www.stolnitenischrudim.mypage.cz
- **Atleticko-fotbalový stadion (Letní stadion)** - V Průhonech 685, hřiště s umělou trávou, www.afk.chrudim.cz, www.sportovistechrudim.cz
- **Fotbalový stadion Novoměstská** (hlavní hřiště MFK Chrudim) - Novoměstská ulice, www.sportovistechrudim.cz
- **Sportovní hala** - Tyršovo náměstí 249, www.sportovistechrudim.cz
- **Školní hřiště** - Základní škola, Dr. Jana Malíka 958, Chrudim, www.zsmalika.cz (hřiště s umělým povrchem, možnost míčových sportů, tenis,...)
- **Hokejbalové hřiště** - U Valchy, www.sportovistechrudim.cz

- **Skatepark** – Píšťovy (u OD TESCO), www.sportovistechrudim.cz
- **Dopravní hřiště** – Pardubická ulice, Sportovní areály města Chrudim, s. r. o., www.sportovistechrudim.cz
- **Fit okruh** - podél toku Chrudimky, za sídlištěm U Stadionu směrem do Slatiňan, provozovatel: město Chrudim
- **Tenisové kurty Chrudim** - U Parku 135, v zimě možnost využití nafukovací haly, TC Chrudim, z.s., www.tcchrudim.cz
- **Letiště Chrudim** - Aeroklub Chrudim (vyhlídkové lety, pilotní výcvik), www.letistechrudim.cz
- **Cyklopark Podhůra** – Rekreační lesy Chrudim – Podhůra (singletrack, pumptrack, P-line), www.lesychrudim.cz
- **Lanový park Podhůra** - Rekreační lesy Chrudim – Podhůra (areál rozhledny Bány na Čertově skalce), www.lesychrudim.cz
- **Areál pevných kontrol Podhůra** - Rekreační lesy Chrudim – Podhůra (okolí rozhledny Bány), www.lesychrudim.cz
- **Fit okruh Kometa** - Rekreační lesy Chrudim – Podhůra (značený 5 km dlouhý okruh, který začíná a končí nedaleko parkoviště pod rozhlednou Bárrou – u bývalé restaurace Kometa), www.lesychrudim.cz
- **Lezecká stěna** - Rekreační lesy Chrudim – Podhůra (areál rozhledny Bány na Čertově skalce), www.lesychrudim.cz
- **Lesní tělocvična** - Rekreační lesy Chrudim – Podhůra (cca 400 m od rozhledny Bány, na Lesní stezce Podhůra), www.lesychrudim.cz

Wellness a fitcentra

- **Centrum zdraví Chrudim** - Obce ležáků 167, (infrasauna, parní box, rašelinové zábaly, sluneční louka, solárium, masáže, cvičení), www.centrumzdravichrudim.cz
- **Fitcentrum Chrudim** - Palackého třída 806, (squash, badminton, posilovna, indoorcycling, cvičení, masáže, sauna, bojová umění), www.fitcentrumchrudim.cz
- **Fitness Relax Club** - Topolská 52, (posilovna, squash, solárium, masáže), www.relaxclubchrudim.cz
- **Fitcentrum Buď dobrý** - Čáslavská 372, (fitness, solárium, solná komora), www.buddobry.cz
- **Fitness Geronimo Gym** - Na Rozhledně 766, (fitness, solárium), www.geronimogym.cz

- **Golem gym and fitness club Chrudim** - Rubešova 137, (posilovna, prodej výživových doplňků), www.golemchrudim.euweb.cz
- **Fanatic Gym** - Široká 127, www.fanaticgym.cz

Bowling

- **Bowling bar Stromovka** - Družstevní 691, www.bowlingbar-cr.cz
- **Big Bang Bowling Restaurant** - Palackého 805, www.bowling-chrudim.cz

Ostatní

- **Balonklub Chrudim** – Resselovo náměstí 12, www.balonklub.cz

1.9. Cykloturistika, hippoturistika, pěší turistika

Turistická oblast Chrudimsko-Hlinecko se může pyšnit hustou sítí cyklotras napojených na národní cesty. Zdejší cyklotrasy nebývají nijak náročné na fyzickou kondici cyklistů, zpravidla bývají charakterizovány jako málo či středně náročné. Cyklotrasy s dopravním značením vedou převážně po silnicích, místních a kvalitnějších účelových komunikacích. Cyklotrasy s pásovým značením vedou převážně po polních a lesních zpevněných cestách.

Z Chrudimi vedou dvě cyklostezky (komunikace určené pouze pro pohyb cyklistů, případně pěších, oddělené od automobilového provozu). Jedna vede z Chrudimi do Medlešic (zámek zpustlý, pivovar), druhá, pro rekreační účely využitelnější, podél toku řeky Chrudimky do Slatiňan (zámek nově zrekonstruovaný včetně parku, hřebčín s výběhy koní, dále lze pokračovat např. do městských rekreačních lesů na Podhůře).

Dopravní společnost ARRIVA VÝCHODNÍ ČECHY a. s. provozuje přes léto speciální víkendovou linku určenou především pro milovníky turistiky a cykloturistiky. Tato linka je provozována autobusy speciálně upravenými pro přepravu kol a propojuje cyklistické trasy a turisticky exponovaná místa Železných hor i Žďárských vrchů.

Značené cykloturistické trasy procházející městem včetně jeho místních částí

- **4111:** Běstvína – Seč – Kovářov – Hrbokov – Rtenín – Mladoňovice – Pohled – Čejkovice – Rabštejská Lhota – Sobětuchy – Chrudim – Topol – Vejvanovice – Dvakačovice – Kostěnice – Moravany – Slepotic – Čeradice – Horní Roveň, celkem 47,5 km
- **4112:** Horní Bradlo – Javorné – Krásné – Libkov – Křižanovice – Licibořice – Trpišov – Slatiňany – Chrudim – Tuněchody – Černá za Bory – Staročernsko – Sezemice, celkem 42,0 km

- **4177:** Čepí – Dřenice – Blato – Mikulovice – Ostřešany – Tuněchody – Úhřetice – Topol – Kočí – Tři Bubny – Orel – Kunčí – Škrovád – Kochánovice – Smrkový Týnec – Licibořice – Liboměřice – Samařov, celkem 37,5 km
- **4179:** Slatiňany – Podhůra – Sobětuchy – Stolany – Janovice – Holičky – Radlín – Heřmanův Městec – Načešice – Licoměřice – Hošťalovice – Březinka – Bílý Kámen – Podhořany, celkem 28,0 km
- **4181:** Nové Hradky – Mokrá Lhota – Leština – Bílý Kůň – Košumberk – Luže – Dobrkov – Rosice – Řestoky – Libanice – Tři Bubny – Vlčnov – Chrudim – Markovice – Třebřichy – Bylany – Rozhovice – Lukavec – Jeníkovice, celkem 45,5 km
- **4185:** Pohled – Deblův – Rabštejn – Říště – Podhůra – Chrudim, celkem 13,0 km

V blízkosti městských rekreačních lesů na Podhůře se nachází Hřebčín Slatiňany s možností objednání kočárových vyjížděk (objednání předem) - Národní hřebčín Kladruby n. Labem, odštěpný závod Hřebčín Slatiňany, tel. 469 681 135, www.nhkladruby.cz/slatinany.

Naučné a zábavné stezky procházející městem včetně jeho místních částí

Vlastivědná stezka Krajem Chrudimky

Byla budována v letech 1972–1973. Její celková délka od pramene řeky Chrudimky až do Chrudimi je 82 km. Trasa překoná výškový rozdíl 390 metrů. Informační tabule jsou umístěny na všech jednatřiceti přírodovědně nebo kulturně zajímavých místech.

www.mestosec.cz/naucne-stezky/d-2747

Geologická cyklistická stezka MAGMA

Stezka je vedena po pevných komunikacích, většinou již cyklisticky značených a propojuje Hlinsko v Čechách s Chrudimí. Stezka během 56 kilometrů vede přes Horní Bradlo, Nasavrky, Křižanovice, Lukavici, Škrovád a Rabštejnskou Lhotu.

www.geoparkzh.cz/cs/geoturistika/naucne-stezky

Lesní stezka Podhůra

Stezka Podhůra prochází stejnojmenným komplexem rekreačních lesů města Chrudim. Založena byla v roce 2006. Měří 3 kilometry a nachází se na ní šest zastavení popisujících život v lese. Součástí stezky je dětská tělocvična. V roce 2018 byla stezka obnovena a doplněna o interaktivní prvky.

www.lesychrudim.cz/rekreacni-lesy-podhura/lesni-stezka-podhura

Modrá osa

Naučná stezka popisuje na devíti panelech faunu a flóru v Chrudimi. Nejen řeka Chrudimka, která protéká Chrudimí, ale i vodní náhony na ni napojené, znamenaly po mnoho let důležitý

zdroj vody a energie k pohánění různých zařízení. I dnes nabízí Modrá osa řadu úseků, kde je znát původní charakter náhonu.

www.navstevnik.cz/13_8733_modra-osa-naucna-stezka-chrudim

Formanská stezka

Trasa provede návštěvníky severním okrajem Železných hor. Na devíti unikátních místech se můžou seznámit s certifikovanými regionálními výrobci, jejich činností a také ochutnat jejich produkty.

www.zeleznohorsky-region.cz/tema/tema.phtml?id=10870&menu=9491

1.10. Ubytovací kapacity

Kvalitní turistická infrastruktura je tvořena mimo jiné pestrým složením ubytovacích kapacit.

V Chrudimi je bohužel malá nabídka lůžek s ubytovacími možnostmi vzhledem k pořádání větších či několikadenních kulturních akcí (např. Loutkářská Chrudim). Ale najdeme zde ubytovny, penziony i hotely. Za významný problém lze považovat, že byl v roce 2013 uzavřen jediný velký hotel v Chrudimi s možností využití pro kongresovou turistiku – Hotel Bohemia. V přehledu níže uvádíme ubytovací kapacity alespoň částečně využitelné pro potřeby cestovního ruchu.

Přehled současné ubytovací kapacity

- **Hotel Fortna ****** – Fortenská 43, Chrudim, www.fortna.cz
- **Hotel Alfa **** – Čs. partyzánů 24, Chrudim, 42 lůžek, www.hotelalfa.cz
- **Penzion Markéta ***** – Poděbradova 257, Chrudim, 30 lůžek, www.penzionmarketa.eu
- **Penzion Žižka** – Žižkovo náměstí 106, Podfortenská 105, Chrudim, 21 lůžek, www.penzionzizka.eu
- **Penzion U Náhonu** – Soukenická 157, Chrudim, 14 lůžek, www.ubytovani-unahonu.cz
- **Penzion Krmelec** – Filištínská 143, Chrudim, 31 lůžek, www.krmelec.cz
- **Penzion Husovka** – Husova 186, Chrudim, 8 lůžek, www.husovka.cz
- **Penzion a PoloCafé U lávky** – Radoušova 17, Chrudim, 26 lůžek, www.penzionchrudim.cz
- **Ubytování v soukromí Chrudimák** – Koželužská 455, Chrudim, 9 lůžek www.penzion-chrudimak.com
- **Apartmány U Paluků** – Filištínská 30, Chrudim, 10 lůžek, www.upaluku.cz

- **Penzion Na Sklepích** – Pardubická 258, Chrudim, 18 lůžek, www.nasklepich.cz
- **Penzion Karibik** – Čáslavská 668, Chrudim, 10 lůžek
- **Sporthotel** – Tyršovo náměstí 12/II, Chrudim, 34 lůžek, www.sportovistechrudim.cz/cz/sporthotel
- **Residence ARX** – V Tejnecku 535, Chrudim, 15 lůžek, www.residencearx.cz
- **Apartmány Štěpánkova (ARX)** – Štěpánkova 85, Chrudim, 4 lůžka, www.residencearx.cz
- **Turistická ubytovna RELAX** – Topolská 52, Chrudim, 20 lůžek, www.relaxclubchrudim.cz
- **Ubytovna a Hostinec U Džbánu** – Erbenova 432, Chrudim, 15 lůžek, www.udzbanu.com
- **Ubytování na letišti v Chrudimi** (ubytovna Aeroklubu ČR) - Sečská 25, 8 lůžek, letistechrudim.cz
- **Ubytovna U Pivovaru Chrudim** – Obce Ležáků 167, Chrudim, 66 lůžek, www.ubytovnachrudim.cz

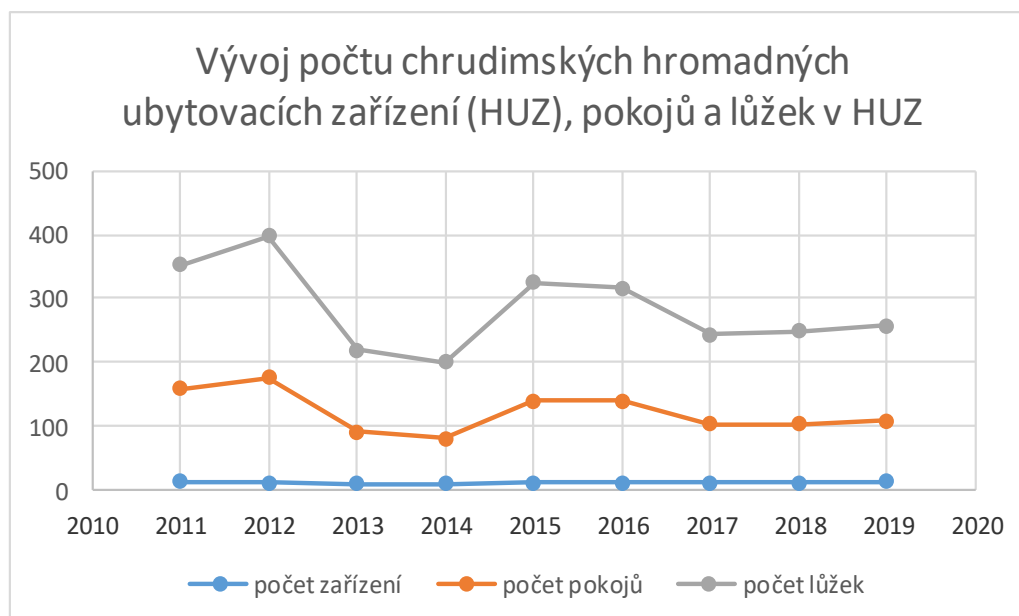
V červenci se turisté mohou ubytovat v Domově mládeže při zdejší zemědělské škole. Domov mládeže při strojnické škole je možné využít k ubytování pouze při velkém zájmu, tj. při obsazení 180-200 míst (vhodné na velké akce – Loutkářská Chrudim apod.).

Vývoj počtu hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), pokojů a lůžek v HUZ

Rok	počet zařízení	počet pokojů	počet lůžek
2011	14	159	352
2012	12	176	398
2013	10	92	220
2014	10	81	201
2015	11	140	325
2016	11	139	317
2017	12	104	244
2018	12	104	249
2019	13	109	258

Pozn.: Hromadné ubytovací zařízení (HUZ) – zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky sloužícími pro potřeby cestovního ruchu.

Z grafu uvedeného níže je dobře patrný vliv uzavření Hotelu Bohemia v roce 2013, v kterém došlo k poklesu zařízení, významnému poklesu pokojů i lůžek. V dalších letech lze pozorovat pozvolný nárůst dalších ubytovacích kapacit. Výkyv v roce 2015 a 2016 lze jen odhadovat. Mohl by být způsoben začlenění velkých ubytoven nesloužících nyní potřebám cestovního ruchu do turistické statistiky a jejich následné vyřazení. Vzhledem k faktu, že do statistiky Českého statistického úřadu nejsou začleněny ubytovací kapacity s méně než pěti pokoji nebo deseti lůžky a zároveň nelze vždy jednoznačně určit, které zařízení slouží potřebám cestovního ruchu, musíme mít na paměti, že počet celkových ubytovacích kapacit v Chrudimi je vyšší (viz odstavec výše – Přehled ubytovacích kapacit v Chrudimi).

1.11. Nejvýznamnější turistické cíle ve městě a jejich nabídka

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi

Muzeum loutkářských kultur bylo slavnostně otevřeno 2. července roku 1972. A to hlavně zásluhou neúnavného organizátora loutkářského života, praktika i teoretika, historika, pedagoga a sběratele Prof. PhDr. Jana Malíka (1904 až 1980). Jeho soukromá sbírka se stala základem té muzejní, která momentálně čítá přes padesát tisíc předmětů. Více než deset tisíc z nich představují loutky z různých zemí světa.

Stálá expozice nazvaná Magický svět loutek postupně návštěvníky seznamuje s loutkami kočovných loutkářů, varietními i filmovými loutkami, rodinnými loutkovými divadly a dekoracemi českých umělců. Nechybí ani Spejbl a Hurvínek, tvorba Jiřího Trnky nebo Josefa Váchala a Františka Vítka. V zahraniční části expozice jsou k vidění loutky z Indonésie, výběr loutek z Indie, Japonska, Číny nebo Barmy a také fenomén vietnamského vodního divadla. V rámci expozice si na různých místech mohou návštěvníci loutky i vyzkoušet.

Kromě stálé expozice organizuje muzeum krátkodobé sezónní výstavy. Součástí muzea je herna pro děti, kde si mohou loutkové divadlo samy zahrát.

Zajímavé je samo o sobě i sídlo muzea, renesanční Mydlářovský dům, kulturní památka. Otevřené jsou jeho terasy, kde se každoročně konají akce v rámci festivalu Bez nití I Odvázané léto. Značný význam z pohledu cestovního ruchu ve městě má věž objektu, která je jedinou běžně otevřenou vyhlídkovou věží v centru Chrudimi. www.puppets.cz

Regionální muzeum v Chrudimi

Regionálnímu muzeu v Chrudimi dnes slouží novorenesanční budova v Široké ulici č. p. 86 a také budova č. p. 10 v Rybičkově ulici a objekt v okrajové části města. Novorenesanční budova je využívána pro expoziční, výstavní a provozní účely i pro další kulturně výchovnou činnost muzea. To bylo založeno v roce 1892 jako Průmyslové muzeum pro východní Čechy v Chrudimi. Počátky muzejnictví ve městě ovšem sahají až do šedesátých let devatenáctého století. V roce 1865 byl ustaven muzejní spolek, který svou činností podporoval (stejně jako muzeum) školství, rozvoj řemesel a průmyslu.

Muzeum láká expozicí plakátů Alfonse Muchy, která upoutá svou neobyčejnou atmosférou i moderní instalací souboru 42 Muchových děl vytvořených převážně v Paříži. Výstavu je doplňují i grafické listy a dalších díla. Expozice je členěna na plakáty divadelní, dekorativní panó, propagační plakáty a kalendária.

Za turisticky zajímavou a nápaditě řešenou lze označit další stálou expozici muzea – Mozaiku z dějin regionu. Řady podivuhodných efektů bylo v expozici dosaženo s využitím zrcadlového efektu. Expozice seznamuje s významnými historickými událostmi v regionu.

Stále výstavy doplňuje expozice lidového nábytku. Muzeum každoročně pořádá krátkodobé i střednědobé výstavy i jednodenní akce. www.muzeumcr.cz

Muzeum barokních soch

Muzeum barokních soch se nachází v bývalém kapucínském konventu v kostele sv. Josefa na Školním náměstí. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout expozici soch z české barokní krajiny. Součástí prohlídky je i působivě natočený filmový příběh jedné z hlavních osobností chrudimské sochařské huti J. P. Čechpauera a jeho rodiny. Promítání probíhá mimo hlavní výstavní prostory v moderním kinosále. V suterénu kostela se nachází krypta s Božím hrobem. V jeho blízkosti se v roce 2020 započalo se stavbou kulis v rámci nově připravovaného programu pro rodiny s dětmi s cílem přilákat tuto cílovou skupinu, pro kterou úzce zaměřené muzeum doposud nebylo příliš atraktivní (viz kap. 1.14. Analýza návštěvnosti města). Muzeum barokních soch patří jako jediné z trojice chrudimských muzeí městu Chrudim a jako provozovatel vystupuje Chrudimská beseda – městské kulturní středisko. Většina soch není ve vlastnictví města, ale jiných subjektů, které souhlasily se zapůjčením do muzea na základě smlouvy. Jako protislužbu v rámci smlouvy zajišťuje město jejich zrestaurování. www.barokochrudim.cz

Projekt Město tří muzeí

Projekt sdružuje výše uvedená chrudimská muzea a Turistické informační centrum města. V rámci projektu byla vytvořena zvýhodněná společná vstupenka a průvodce hrou určený především pro rodiny s dětmi s názvem "Tři klíče k chrudimskému pokladu". Průvodce návštěvníky po splnění všech úkolů dovede až k dominikánskému pokladu. Pro školy vznikl edukační program "Poznááme Chrudim" s dílčími programy „Za dominikánským pokladem“, „Kacafírkovo dobrodružství“ a „Příběh tesaný do kamene“.

www.mestotrimuzei.cz

Rekreační lesy Chrudim - Podhůra

Hlavním záměrem projektu Rekreačních lesů Podhůra je přiblížení oblasti Podhůry potřebám návštěvníků. Zároveň tak podpořit nenásilnou cestou přirozený prvek krajiny a zachovat rarity tohoto území jako je např. břeh druhohorního moře starého 95 mil. let. Celá oblast lesů v okolí vrcholu Hůra se nachází na okraji CHKO Železné hory a Národního geoparku Železné hory.

V roce 2004 byla část lesa, patřící městu Chrudim, převedena z hospodářského lesa na les se zvláštním určením - lesy příměstské se zvýšenou rekreační funkcí.

Postupně od roku 2005 vznikala studie Rekreační lesy Podhůra, postavila se naučná stezka, rozhledna Bára a v roce 2008 se podařilo získat dotaci z EU, konkrétně město Chrudim podalo projektový záměr „Rekreační lesy Podhůra“ do 2. kola výzvy ROP NUTS II Severovýchod – prioritní osa 13.3 Cestovní ruch, oblast podpory 3.1. Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu.

Díky projektu byla vytvořena síť cest, která nekonkurovala té dosavadní, ale stávající cesty spojovala, zlepšilo se turistické značení a vytvořila se atraktivní místa pro návštěvníky - lanový park pro děti i dospělé a lesní tělocvična.

V následujících letech postupně přibývaly další atraktivní prvky, jako je unikátní kryté ohniště, lezecká stěna, cyklopark s prvním příměstským singletrackem, areál pevných kontrol pro orientační běh, hipostezky nebo vyznačený okruh pro vozíčkáře.

Nejvýznamnějším turistickým cílem z pohledu návštěvnosti je z architektonického hlediska unikátně řešený rozhledna Bára (návštěvnost viz kap. 1.14. Analýza návštěvnosti města). V bezprostřední blízkosti rozhledny se nachází občerstvení.

V současné době probíhají přípravné práce na projektu Dům přírody CHKO Železné hory, který by měl být postaven u nově vybudovaného parkoviště pro návštěvníky u vstupu do rekreačních lesů (u bývalé restaurace Kometa).

Společnost Městské lesy Chrudim rovněž plánuje v blízké budoucnosti obnovit lanový park.

www.lesychrudim.cz

1.12. Turistické možnosti v okolí

Oblast Železných hor a Žďárských vrchů je turisticky využívána občany i návštěvníky Chrudimi (Turistická oblast Chrudimsko-Hlinecko). Kvalitní, ekologicky a krajině přitažlivé území začíná již několik kilometrů jižně od města. Zároveň celá Turistická oblast Chrudimsko-Hlinecko (www.chrudimsko-hlinecko.cz) nabízí i kulturní a historické památky. Mezi nejvýznamnější turistické cíle patří:

- **Slatiňany** – v roce 2020 zrekonstruovaný zámek s hipologickým muzeem, parkem, vyhlídkovou věží, hřebčín s výběhy starokladrubského koně, Švýcárna – interaktivní muzeum starokladrubského koně, Kočičí hrádek, cyklostezka Chrudim - Slatiňany podél řeky Chrudimky,
- **Sečská přehrada** – nejrozsáhlejší rekreační oblast v Pardubickém kraji s velkým množstvím ubytovacích kapacit různých kategorií a zázemím pro vodní sporty, zřícenina hradu Oheb s vyhlídkou na přehradu, přehrada – zajímavé technické dílo,
- **Země Keltů Nasavrky** – keltský skanzen, expozice Po stopách Keltů na zámku, Lughnasad – festival keltské kultury, keltská naučná stezka s rozhlednou Boiikou,
- **Památník Ležáky** – pietní území s muzeem u obce Miřetice,
- **Třemošnice** – zřícenina hradu Lichnice, Berlova vápenka, Lovětínská a Hedvikovská rokle, Kraskov - rekreační oblast pekelských rybníků,
- **Údolí řeky Chrudimky** – především v oblasti přírodních rezervací Krkanka a Strádovské peklo, Křižanovické přehrady a Horního Bradla,
- **Hlinsko a obec Vysočina** – Muzeum v přírodě Vysočina (Veselý Kopec a historická čtvrť Betlém), lyžařský areál v Hlinsku,
- **Skuteč** – Horky (atraktivní oblast převážně zatopených lomů s Žulovou stezkou), Městské muzeu se zaměřením na kamenictví a obuvnictví,
- **Údolí řeky Krounky** – stezka Šilinkovým dolem (místy náročnější terén s lany a žebříky), hrad Rychmburk v Předhradí,
- **Luže** - poutní kostel na Chlumku, zřícenina hradu Košumberk, židovské památky (synagoga, hřbitov) a park Hamzovy léčebny,
- **Chrast** - zámek s městským muzeem a zámecká zahrada, údolí říčky Žejbro (Naučná stezka Chrastecka),
- **Heřmanův Městec** - židovské památky (synagoga, hřbitov) a koupaliště s kempem Konopáč,
- **Trhová Kamenice** – cenné přírodní lokality v okolí, rozhledna na Zuberském kopci, lyžařská sjezdovka v Hluboké.

Mimo turistickou oblast Chrudimsko-Hlinecko lze uvést ještě jen cca 10 km vzdálené město Pardubice se zámek, historickým centrem a nabídkou služeb největšího a hlavního města kraje. Na jihovýchod od Chrudimi nalezneme přírodně velmi zajímavou oblast Touloupcových maštálí (oblast skalních měst) v blízkosti města Proseč a soukromý zámek Nové Hrady přezdívaný české Versailles. Již ve Středočeském kraji se nachází zámek Žleby s oborou a přilehlým parkem.

1.13. Informační a propagační aktivity města

Turistické informační centrum Chrudim

Město Chrudim provozuje turistické informační centrum, které organizačně spadá pod Městský úřad Chrudim (odbor školství, kultury, sportu a památkové péče). Informační centrum sídlí v historicky ceněné budově Staré radnice na Resselově náměstí. Hlavní činností centra je podávání informací v oblastech: turistické možnosti regionu, kulturní, společenské a sportovní akce, historie města, ubytovací a stravovací kapacity, telefonní čísla a adresy, zajišťování informací z ostatních informačních center, dopravní spojení. Dále zajišťuje turistické prohlídky městem, exkurze v informačním centru, prohlídky bašty Prachárny, prodej upomínkových předmětů, předprodej vstupenek nejen na kulturní akce, přijímá plakáty do výlepové služby, poskytuje veřejný internet, kopírování. Spolupracuje také na tvorbě informačních a propagačních materiálů města s úsekem cestovního ruchu a oddělením vnějších vztahů Městského úřadu v Chrudimi.

www.chrudimsky.navstevnik.cz

Informační a propagační materiály o Chrudimi

Město Chrudim vydává a distribuuje prostřednictvím turistického informačního centra a úseku cestovního ruchu řadu propagačních a informačních materiálů. Mezi hlavní materiály patří: brožura o Chrudimi, skládačka k městské památkové zóně, sada tematických stručných průvodců (po chrudimských historických památkách, po chrudimských kostelech, po chrudimském městském opevnění, podél chrudimského vodního náhonu), kalendárium akcí na každý rok, městské turistické noviny (vždy před letní sezonou), skládačka ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie, skládačka o chrudimských hřbitovech, mapa s informacemi o městských rekreačních lesích na Podhůře. Distribuce probíhá ve spolupráci s destinačními organizacemi oblasti Chrudimsko-Hlinecko a regionu Východní Čechy především na turistická informační centra v okolí a také do městských stojanů (především turistické noviny a kalendárium akcí) na nádraží ČD v Chrudimi a České Třebové.

Inzerce, propagace na webových stránkách, v médiích a na sociálních sítích

Město Chrudim informuje veřejnost o turistických cílech ve městě prostřednictvím webových stránek www.navstevnik.cz a www.mestotrimuzei.cz. Pozvánky na akce a další novinky v oblasti cestovního ruchu zveřejňuje také na facebookovém profilu turistického informačního centra www.facebook.com/ichrudim. Kromě toho existují i webové stránky města www.chrudim.eu a oficiální facebookový profil města, kde město rovněž uvádí, mimo jiného, informace relevantní pro návštěvníky města. Dále návštěvníci města mohou využít webové i facebookové stránky Městských lesů Chrudim (www.podhura.cz), Chrudimské besedy, městského kulturního střediska (www.chbeseda.cz), Městských areálů Chrudim vč. letního koupaliště (www.sportovistechrudim.cz) atd. Město využívá i další informační kanály – inzerci v tištěných médiích zabývajících se cestovním ruchem, (přílohy deníků, turistické magazíny) a v zájmových magazínech (přílohy o cestování v Ženě a život, Chvilce pro Tebe, Překvapení apod.), inzerci v on-line médiích (např. vyletnik.cz, kdykde.cz), případně inzerci na sociálních sítích (např. facebookový profil Na kole i pěšky).

Propagace v rámci turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko a regionu Východní Čechy

Ve spolupráci s Chrudimsko-Hlinecko, z.s. a turistickými informačními centry oblasti je každoročně vydáváno letní číslo turistických novin oblasti Chrudimsko-Hlinecko a následně distribuováno po informačních centrech, veletrzích a také do stojanů města umístěných na nádraží ČD v České Třebové a Chrudimi. Město Chrudim využívá rovněž možnosti distribuce městských turistických novin formou vkladu do novin oblasti. Ve spolupráci s MAS Železnohorský region (žadatel) a dalšími subjekty v turistické oblasti proběhl v letech 2014 a 2015 projekt „Krok za krokem geoparkem“ se 100% dotací z fondů EU. V roce 2019 pokračovala jeho udržitelnost distribucí vzniklých propagačních materiálů. Na projekt navazuje spolupráce v rámci Chrudimsko-Hlinecko, z.s. – spolku vzniklém v roce 2017, ve kterém je město Chrudim zainteresováno prostřednictvím MAS Chrudimsko, z.s., jehož je členem a předsedou. Na propagační projekt oblasti Chrudimsko-Hlinecko byly od roku 2017 až do roku 2020 každoročně získány prostředky z Pardubického kraje. V rámci aktivit probíhá např. PR kampaň v médiích (tištěná i on-line média, rozhlas, TV). Dále jsou vydávány propagační materiály (Motoprůvodce regionem včetně distribuce prostřednictvím redakce časopisu MotoRoute, TOP místa oblasti, mapa cyklotras oblasti, masopust, materiál se společnou propagací Muzea loutkářských kultur v Chrudimi a Muzea v přírodě Vysočina, turistický průvodce oblastí s questy), pořízení fotografií oblasti pro propagační účely, správa a aktualizace účtu na sociálních sítích facebooku, instagramu a youtube. Chrudimsko-Hlinecko, z.s. také připravilo ve spolupráci se subjekty v oblasti včetně města Chrudim podklady pro žádost o certifikaci CzechTourismem, kterou následně i obdržela. Certifikace má význam pro získávání finančních prostředků z veřejných zdrojů. Prostřednictvím Chrudimska-Hlinecka, z.s. probíhá také spolupráce s Destinační společností Východní Čechy. Za základ každoroční spolupráce lze považovat účast na přípravě a distribuci propagačních

materiálů o Východních Čechách, správě www.vychodni-cechy.info, aktivitách East Bohemia Film Office (propagace regionu jako filmové destinace), propagaci na veletrzích cestovního ruchu, účast na press a fam tripech (propagační cesty pro novináře, cestovní kanceláře apod.), účast na kampaních v médiích apod. Prostřednictvím Destinační společnosti východní Čechy probíhá propagace i za hranicemi České republiky.

Společná propagace v rámci svazku Královská věnná města

V rámci svazku Královská věnná města probíhala až do roku 2019 každoročně distribuce společných propagačních materiálů vzniklých v rámci projektu Královská věnná města známá, ale nepoznaná. V roce 2019, po skončení jeho udržitelnosti, začal svazek připravovat sérii nových propagačních materiálů a modernizovat webové stránky. Součástí každoročních aktivit je rovněž inzerce v tištěných i elektronických médiích, bannerová kampaň. Byl vydán kalendář akcí Královských věnných měst na rok 2018, proběhla bannerová kampaň, společná propagace na veletrzích cestovního ruchu a akcích v jednotlivých královských věnných městech a společná prezentace na webu vennamesta.cz a facebooku. Rovněž pokračovala distribuce a prodej společných propagačních materiálů a turistických vizitek. Společně svazek pořádá Výtvarný salón královských věnných měst.

Projekt Město tří muzeí

Každoročně probíhá spolupráce s chrudimskými muzei v rámci projektu Město tří muzeí (viz kap. 1.11. Nejvýznamnější turistické cíle ve městě a jejich nabídka).

Financování propagačních aktivit

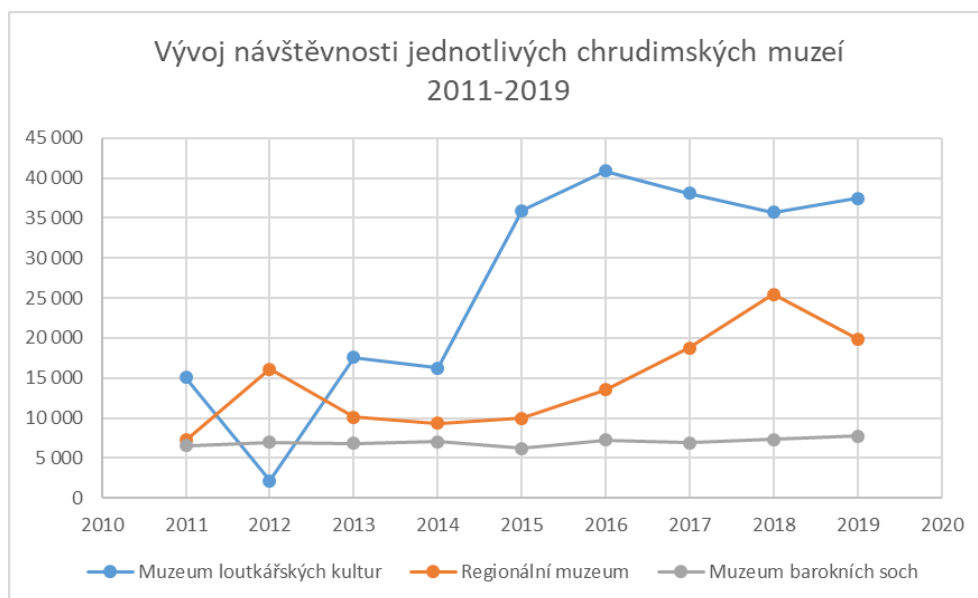
Převažující část marketingových aktivit financuje město Chrudim z vlastních zdrojů, menší část z každoroční dotace na provoz a činnost turistického informačního centra (mzdy brigádníků a realizace, případně dotisk propagačních a informačních materiálů). Přispívá rovněž na aktivity v rámci svazku obcí Královská věnná města. Marketingové aktivity v rámci turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko (Chrudimsko-Hlinecko, z.s.) a Pardubického kraje (Destinační společnost Východní Čechy) jsou financovány převážně z rozpočtu Pardubického kraje a z dotací Ministerstva pro místní rozvoj České republiky s přispěním evropských fondů.

1.14. Analýza návštěvnosti města

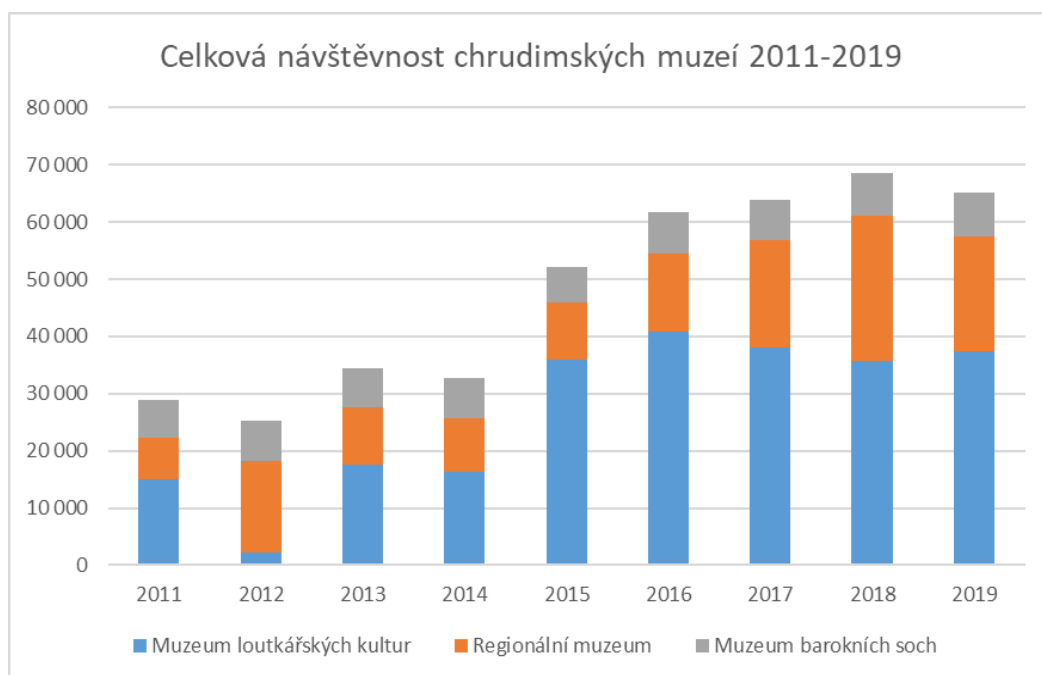
Návštěvnost chrudimských muzeí

Rok	Muzeum loutkářských kultur	Regionální muzeum	Muzeum barokních soch	Muzea celkem
2011	15 036	7 269	6 540	28 845
2012	2 181	16 120	6 935	25 236
2013	17 569	10 125	6 810	34 504
2014	16 252	9 326	7 050	32 628
2015	35 971	9 942	6 233	52 146
2016	40 911	13 542	7 222	61 675
2017	38 126	18 777	6 895	63 798
2018	35 715	25 459	7 330	68 504
2019	37 451	19 918	7 744	65 113

Z analýzy návštěvnosti chrudimských muzeí vyplývá, že nejvyšších hodnot dlouhodobě dosahuje Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi. Naopak nejnižší návštěvnost vykazuje Muzeum barokních soch. Rozdíl je poměrně velký. V rámci vývoje návštěvnosti loutkářského muzea uvedme, že v roce 2012 probíhala jeho rekonstrukce. Nejvyšší návštěvnost naopak vykázalo v roce 2016, kdy bylo české loutkářství zapsáno na seznam nemotného kulturního dědictví lidstva UNESCO a probíhala úspěšná výstava Hurvínek má narozeniny.

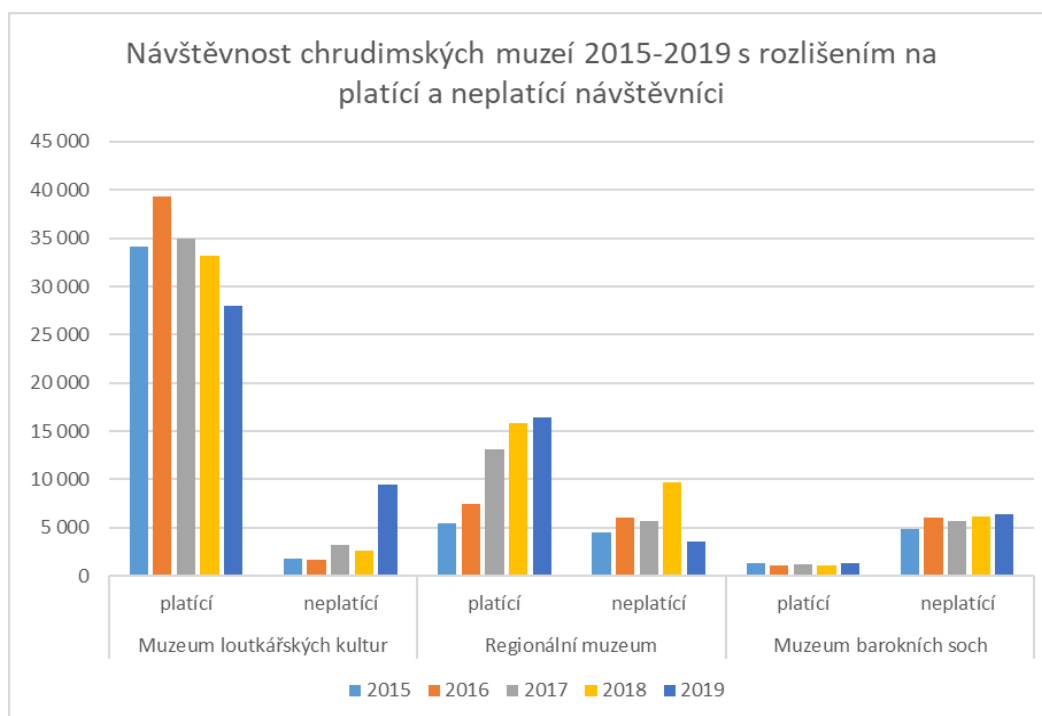
Celková návštěvnost chrudimských muzeí má, jak ukazuje graf níže, z dlouhodobého hlediska stoupající charakter. Vývoj můžeme označit za pozitivní.

Návštěvnost chrudimských muzeí s rozlišením na platící a neplatící návštěvníky

Rok	Muzeum loutkářských kultur		Regionální muzeum		Muzeum barokních soch	
	platící	neplatící	platící	neplatící	platící	neplatící
2015	34 150	1 821	5 426	4 516	1 371	4 862
2016	39 278	1 633	7 440	6 102	1 133	6 089
2017	34 952	3 174	13 140	5 637	1 192	5 703
2018	33 151	2 564	15 785	9 674	1 121	6 209
2019	28 039	9 412	16 371	3 547	1 310	6 434

Dalším ukazatelem, který lze v rámci návštěvnosti muzeí sledovat, je jejich rozlišení na platící a neplatící. Za neplatícího návštěvníka označujeme např. účastníka akcí se vstupem zdarma. Případné návštěvy novinářů mimo uvedené akce, neplatících dětí apod. jsou zahrnuty většinou mezi platícími návštěvníky nebo nejsou zahrnuty vůbec. V tomto případě nejsou údaje úplně přesné vzhledem k nejednotné metodice muzeí. Velký podíl neplatících návštěvníků však může mít negativní vliv na hospodaření sledovaných institucí. Za povšimnutí v grafu uvedeném níže stojí především velký podíl neplatících návštěvníků v Muzeu barokních soch, kde značně převyšuje podíl neplatících. U ostatních muzeí je situace opačná.

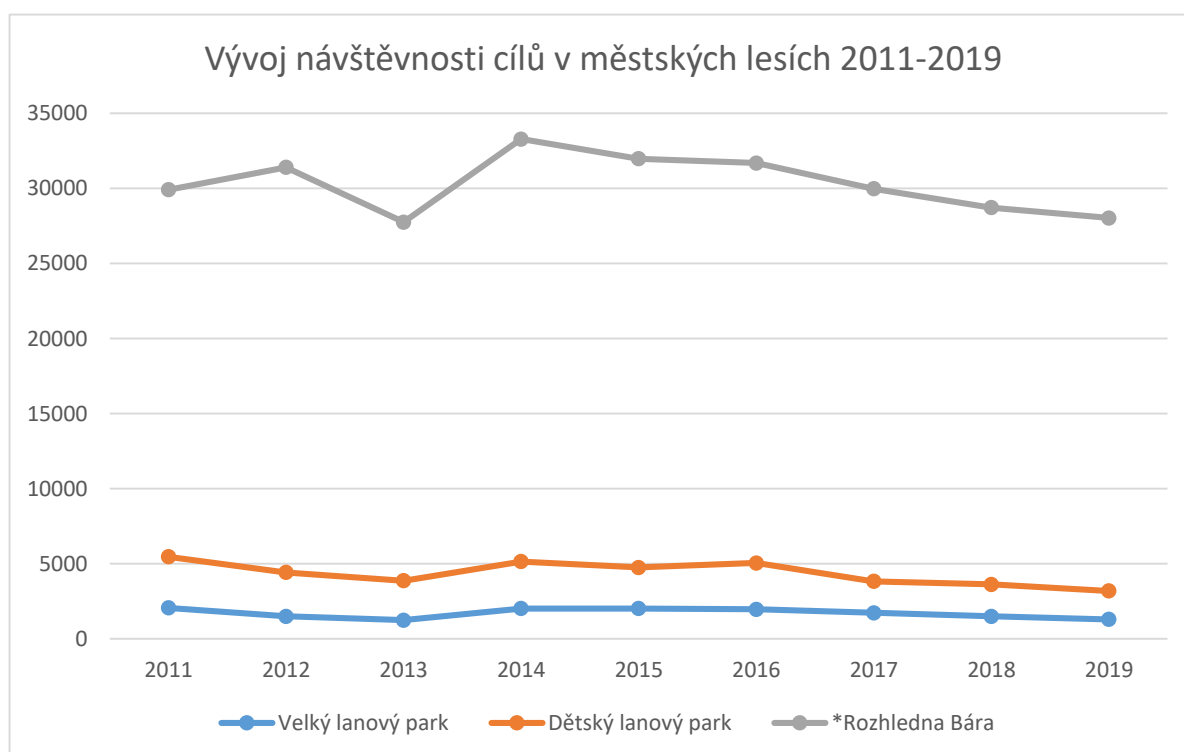
Pozn.: Počty návštěvníků prohlídek zjištěny ze vstupného, počty návštěvníků akcí čárkováním (odhad).

Návštěvnost městských rekreačních lesů

Návštěvnost městských rekreačních lesů na Podhůře můžeme částečně sledovat podle prodaných vstupenek na dětský lanový park pro děti a lanový park pro dospělé. Většina návštěvníků však tyto atrakce nenavštíví, i proto uvádíme také návštěvnost rozhledny Báry, podle které si lze lépe udělat obraz o celkových číslech. Vzhledem k tomu, že na rozhlednu není vybíráno vstupné, provádí se zjištění čárkováním jen v době, kdy je otevřen obslužný domek, tj. v červnu, červenci a srpnu denně od 10 do 18 hodin, v květnu, září a říjnu o víkendech od 10 do 17 hodin. Mimo tuto dobu se odhad návštěvnosti neprovádí, proto skutečná návštěvnost rozhledny bude nepochybně ještě vyšší.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Velký lanový park	2 045	1 488	1 231	2 008	2 008	1 954	1 716	1 491	1 279
Dětský lanový park	3 405	2 928	2 630	3 131	2 733	3 084	2 103	2 127	1 898
*Rozhledna Bára	24 458	26 980	23 890	28 145	27 230	26 650	26 150	25 100	24 850

Graf s vývojem návštěvnosti sledovaných cílů v městských lesích uvedený níže nám ukazuje mírně klesající návštěvnost od roku 2014 do současnosti.

Pozn.: *Zjištění návštěvnosti rozhledny prováděno čárkováním jen v době, kdy je otevřen obslužný domek, tj. v červnu, červenci a srpnu denně od 10 do 18 hodin, v květnu, září a říjnu o víkendech od 10 do 17 hodin. Mimo tuto dobu se odhad návštěvnosti neprovádí.

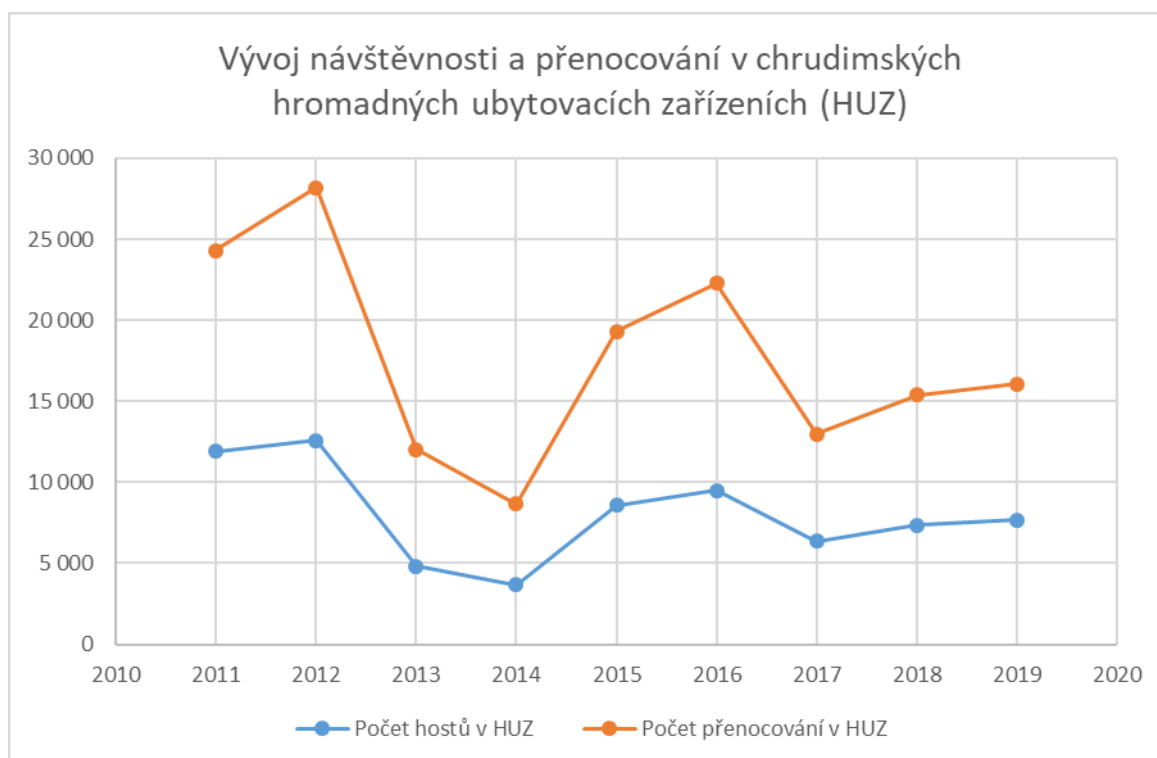
Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení (HUZ)

Ke zjištění návštěvnosti ubytovacích zařízení ve městě využíváme údaje Českého statistického úřadu. Sledujeme počet hostů v hromadných ubytovacích zařízení a počet přenocování, tzn. celkový počet nocí strávených v hromadných ubytovacích zařízení.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hosté v HUZ	11 894	12 586	4 802	3 672	8 577	9 491	6 344	7 339	7 663
Přenocování v HUZ	24 312	28 168	12 040	8 670	19 319	22 295	12 960	15 379	16 078

Pozn.: Hromadné ubytovací zařízení (HUZ) – zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky sloužícími pro potřeby cestovního ruchu.

Z grafu uvedeného níže je dobře patrný vliv uzavření Hotelu Bohemia v roce 2013, v kterém došlo k významnému poklesu návštěvnosti HUZ spojených samozřejmě i s poklesem celkového počtu pokojů i lůžek v Chrudimi (viz kap. 1.10. Ubytovací kapacity). Vzhledem k faktu, že do statistiky Českého statistického úřadu nejsou začleněny ubytovací kapacity s méně než pěti pokoji nebo deseti lůžky, lze předpokládat, že celková návštěvnost je vyšší.

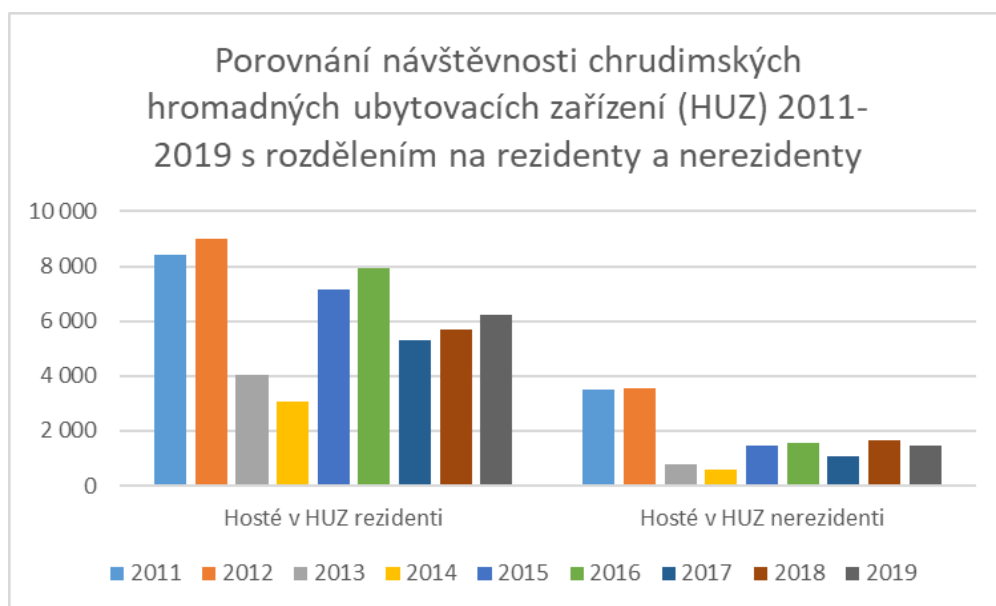

Návštěvnost chrudimských hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) domácími a zahraničními turisty

Z dat poskytnutých Českým statistickým úřadem můžeme zjistit počet domácích návštěvníků (rezidentů), tzn. návštěvníků z České republiky a počet zahraničních návštěvníků, tedy nerezidentů.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hosté v HUZ rezidenti	8 413	9 022	4 018	3 085	7 129	7 944	5 295	5 670	6 209
Hosté v HUZ nerezidenti	3 481	3 564	784	587	1 448	1 547	1 049	1 669	1 454

Z grafu uvedeném níže je zřejmé, že v Chrudimi značně převyšují návštěvníci s České republiky před těmi ze zahraničí. Vývoj obou skupin v letech 2011 – 2019 více méně kopíruje celkovou návštěvnost HUZ.

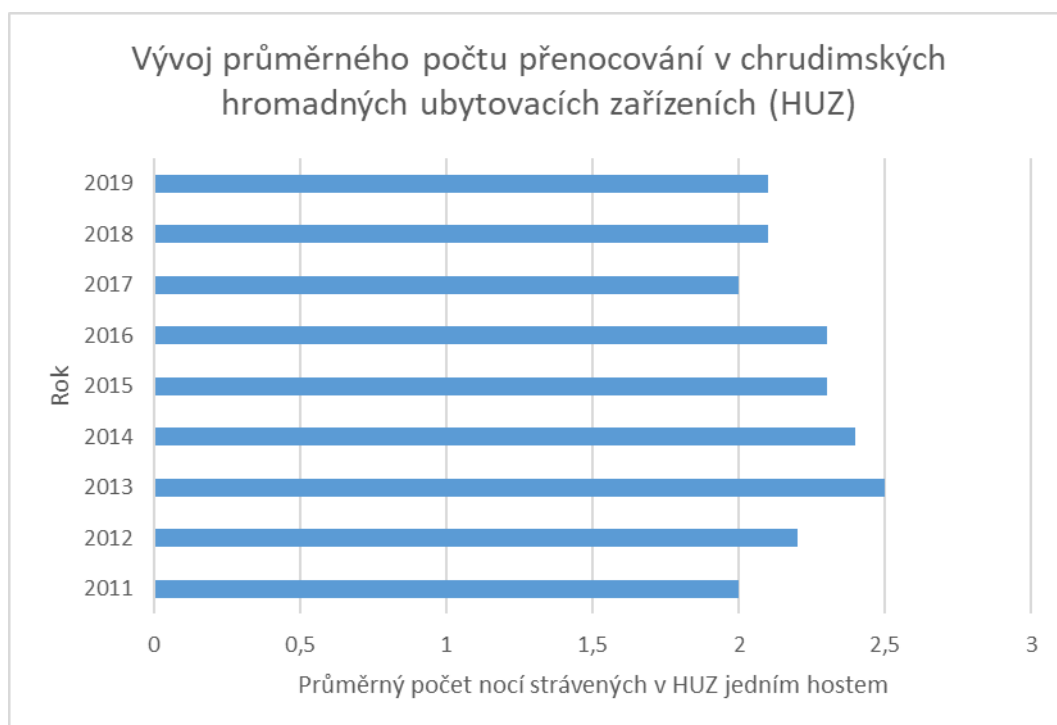

Délka pobytu návštěvníků Chrudimi

Zajímavým ukazatelem z pohledu cestovního ruchu je průměrný počet přenocování návštěvníků HUZ. Tabulka níže nás informuje kolik nocí průměrně stráví v chrudimských HUZ jeden host v letech 2011 – 2019. Čím vyšší počet strávených nocí, tím lépe. Host pravděpodobně využije více služeb ve městě, utratí více peněz.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Průměrný počet přenocování	2,0	2,2	2,5	2,4	2,3	2,3	2	2,1	2,1

Vývoj počtu strávených nocí v HUZ návštěvníky Chrudimi vykazoval, jak můžeme sledovat na grafu uvedeném níže, od roku 2011 nárůst až na 2,5 nocí v roce 2013, následně však klesl v roce 2019 na hodnotu jen mírně převyšující úroveň z roku 2011.

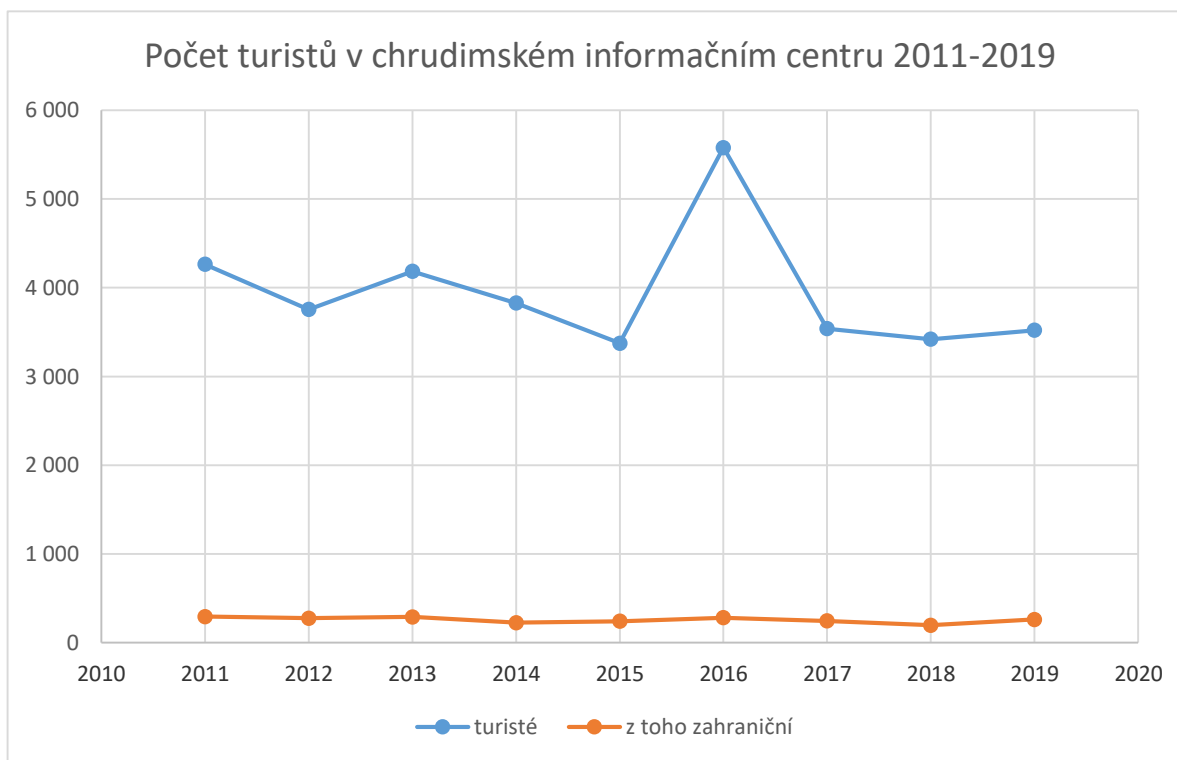

Návštěvnost turistického informačního centra (TIC)

Pro potřeby cestovního ruchu uvádíme v rámci návštěvnosti chrudimského turistického informačního centra (TIC) celkový počet turistů, tzn. návštěvníků města, kteří nemají bydliště v Chrudimi nebo do Chrudimi pravidelně nedojíždějí z důvodu zaměstnání či studia a zároveň navštívili TIC z turistických důvodů. Z tohoto celkového počtu turistů je vyčleněna skupina zahraničních návštěvníků. Nejedná se tedy o celkovou návštěvnost TIC, která je mnohem vyšší vzhledem k tomu, že v celkové návštěvnosti značně převyšuje chrudimská klientela (dotazy na kulturní akce, nákup vstupenek, atd.). Návštěvnost byla zjištěna odhadem, čárkováním.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Turisté celkem	4 265	3 755	4 184	3 827	3 375	5 580	3 539	3 420	3 521
Z toho zahraniční	295	277	291	226	241	281	246	197	262

Při pohledu na vývoj návštěvnosti TIC v grafu uvedeném níže je zajímavý prudký výkyv (nárůst) v roce 2016, jehož důvod lze jen odhadovat. Pokles turistů v období 2017 – 2019 oproti předchozímu období 2011 – 2014 nemusí nutně znamenat úbytek turistů ve městě. Ne každý turista navštíví TIC. Pokles může být způsoben např. rozvojem informačních technologií. Většina informací je v současné době uvedena na webových stránkách TIC. Lidé také v mnohem větší míře využívají různé turistické mobilní aplikace nebo sociální sítě.

1.15. Výzkum veřejného mínění v oblasti cestovního ruchu

Ve spolupráci s Vodními zdroji Chrudim a Hotelovou školou Bohemia byl vytvořen a distribuován komisí pro cestovní ruch dotazník pro veřejnost, který měl za cíl zjistit názory obyvatel města nebo lidí město pravidelně navštěvujících (práce, studium apod.). Celkem odpovědělo na otázky 394 respondentů. Hlavní zjištění z dotazníku pro potřeby tohoto dokumentu vyplynulo z odpovědí na níže uvedené otázky. Pod otázkami jsou uvedena jen zjištění, jejichž četnost byla v rámci odpovědí vysoká.

Čím Chrudim odrazuje potenciální návštěvníky?

- nedostatek kvalitních ubytovacích kapacit
- hotel Bohemia – volání po dokončení a zvelebení okolí
- centrum plné aut, zácpy
- nedostatek parkovacích míst
- špinavé okolí nádraží – potulující se bezdomovci, Romové, restaurace „Nádražka“
- neustálé zdlouhavé práce na komunikacích
- centrum města „mrtvé“, málo restaurací a jiných malých podniků na náměstí a jeho okolí

Pozn.: Nepořádek na nádraží, v jeho okolí a ve městě, potulující se bezdomovce a Romy zmiňoval ve svých odpovědích převážně jen vzorek ve věku 10-20 let, jedná se právě

*o studenty, kteří dojíždí do Chrudimi do školy (většina odpověděla, že nebydlí v Chrudimi).
Město často vnímají jako špinavé, na rozdíl od starších generací.*

Čím je naopak Chrudim pro návštěvníky atraktivní?

- Muzeum loutkářských kultur, loutky
- historické centrum a stavby, kulturně-historické památky, muzea
- kostel Nanebevzetí Panny Marie
- poloha, klidné a čisté město (návrh udělat ze slabiny města jeho přednost – Chrudim jako město klidu a odpočinku pro ty, kteří to vyhledávají)

Máte nějaký návrh na zvýšení atraktivity Chrudimi?

- jedinečnost Muzea loutkářských kultur a festivalu Loutkářská Chrudim – pracovat na propagaci města jako Města loutek
- zvýšit propagaci města
- nová parkovací místa a dostupnost centra z odlehlých parkovišť
- dokončit obchvat města
- nové ubytovací kapacity – hotel Bohemia
- více dbát na úklid města (např. více odpadkových košů)

2. SWOT analýza

Analýza silných a slabých stránek města, externích příležitostí a ohrožení z pohledu cestovního ruchu

Silné stránky	Slabé stránky
1. Historická městská památková zóna, jedna z největších městských památkových zón ve východních Čechách 2. Zavedení nových tradic (jarmarky, ...) 3. Muzeum loutkářských kultur 4. Muzeum barokního umění 5. Regionální muzeum v Chrudimi 6. Město spojeno s loutkářstvím, které je v UNESCO 7. Spolupráce v rámci Chrudimska – Hlinecka 8. Společenská a kulturní dění (pouť, divadlo,...) 9. Loutkářská Chrudim 10. Významné společenské a kulturní centrum regionu 11. Přírodní krásy ve městě, v okolí 12. Zajímavé turistické cíle v blízkém okolí 13. Dobrá vybavenost sportovního zázemí v centru města 14. Informační navigační systém po Chrudimi 15. Možnost příměstské rekreace v rekreačních lesích, rozhledna Bára, lanové centrum 16. Informační tabule u silnic I.třídy 17. Brána do Železných hor 18. Hustá síť značených cyklistických tras 19. Existence naučných stezek 20. Certifikované informační centrum (sezónní otevírací doba – víkendy) 21. Dobrá spolupráce s okolními informačními centry 22. Velké množství různých subjektů, realizujících aktivity 23. Místní pivovary Filištín a Loutkář, Medlešický pivovar	1. Špatná (nevyřešená) dopravní situace, problémy s parkovacími místy 2. Nedostatečná spolupráce podnikatelských aktivit ve městě v oblasti cestovního ruchu a obchodu s městem 3. Chybí jednotná vizualizace náměstí 4. Nevyužití potenciálu náměstí 5. Muzeum loutkářských kultur 6. Muzeum barokního umění 7. Město spojeno s loutkářstvím, které je v UNESCO 8. Propagace města (chybí jednotný vizuální styl včetně loga, motta) 9. Koordinace kulturních akcí napříč různými organizátory 10. Loutkářská Chrudim – infrastruktura 11. Špatný stav některých nemovitosti, neudržované pozemky a mobiliář 12. Neexistuje komplexní nabídka produktů CR, zaměřených na různé cílové skupiny 13. Limity vyplývající z památkové ochrany objektů 14. Absence významnějšího turistického cíle (stažení turisty do jiné oblasti) v rámci regionu 15. Vysoký podíl jednodenních turistů 16. Nedostatek stojanů na kola (ve středu města) 17. Není infrastruktura pro kongresovou turistiku 18. Nedostatek ubytovacích kapacit (vzhledem ke konání větších akcí, včetně Hotelu Bohemia) 19. Chybí propojení mezi jednotlivými cyklostezkami z centra města (Medlešice-Slatiňany) 20. Chybí cyklostezka na Podhůru

24. Existence divadla	21. Dopravní situace v centru města 22. Nedostatečná propagace významných osobností města, legend a pověstí 23. Zaměření na obyvatele Chrudimi, ne turisty 24. Nedostatečné zajištění velkých kulturních akcí (zlepšení sociálního zázemí, občerstvení apod.) 25. Nedostatečný fundraising
Příležitosti	Ohrožení
▪ Využití stávajícího potenciálu města ▪ Koncepční řešení dopravní situace a parkovacích kapacit ▪ Podpora podnikatelských aktivit v obl. cestovního ruchu ▪ Využití turistického potenciálu Železných hor, Hlinecka a Pardubic ▪ Zefektivnění využití potenciálu turistických „atrakcí“ v okolí ▪ Prohloubení spolupráce v rámci zájmové oblasti Chrudimsko-Hlinecko ▪ Získávání peněz z vnějších zdrojů (dotace, granty, ...) ▪ Dobrá dopravní dostupnost	▪ Stažení turisty do jiné oblasti ▪ Nezájem podnikatelů v obl. cestovního ruchu ▪ Špatná aplikace koncepce cestovního ruchu v praxi ▪ Nedostatek finančních prostředků ▪ Ukončení činnosti organizací nebo realizace akcí

2.1. Prioritizace silných a slabých stránek, stanovení hlavních potřeb

Výběr silných a slabých stránek města z pohledu cestovního ruchu a stanovení základních potřeb provedla Komise pro cestovní ruch Rady města Chrudim formou přiřazování preferencí k bodům vzešlým v rámci SWOT analýzy. Členové komise měli k dispozici informace uvedené v analytické části tohoto dokumentu.

Nejvýznamnější silné stránky	Nejvýznamnější slabé stránky
1. Město spojeno s loutkářstvím, které je v UNESCO 2. Historická městská památková zóna, jedna z největších městských památkových zón ve východních Čechách 3. Loutkářská Chrudim 4. Velké množství různých subjektů, realizujících aktivity	1. Špatná (nevyřešená) dopravní situace, problémy s parkovacími místy 2. Propagace města (chybí jednotný vizuální styl včetně loga, motta) 3. Nevyužití potenciálu náměstí 4. Koordinace kulturních akcí napříč různými organizátory 5. Nedostatek ubytovacích kapacit (vzhledem ke konání větších akcí) 6. Město spojeno s loutkářstvím, které je v UNESCO (nedostatečné využití potenciálu) 7. Chybí cyklostezka na Podhůru

Z procesu prioritizace silných a slabých stránek a následné diskuze členů komise vyplynuly tyto hlavní potřeby.

1. Zlepšení dopravní situace včetně parkování.
2. Zlepšení propagace města prostřednictvím vytvoření jednotného vizuálního stylu včetně nezaměnitelného loga, motta a navazujícího marketingu s využitím moderních forem propagace.
3. Využití potenciálu náměstí a přilehlého historického jádra města.
4. Navýšení kvalitnějších ubytovacích kapacit ve městě (vč. znovuotevření Hotelu Bohemia).
5. Koordinace kulturních akcí napříč různými organizátory.
6. Větší propagace Chrudimi jako města spojeného s loutkářstvím, které je v UNESCO.

3. Návrhová část

Návrh programu podpory cestovního ruchu vychází ze Strategického plánu rozvoje města Chrudimě. Město se snaží zachovávat historický ráz středu města, ale využívá i tmelících prvků s moderními současnými směry architektury.

Přestože má město Chrudim návštěvníkům co nabídnout, nestojí dnes v popředí zájmu turistů ani českých, ani zahraničních. Chrudim nemá žádnou významnou atraktivitu, která by návštěvníky přitáhla a udržela je přímo ve městě déle než jeden den. Proto je nutné nestavět propagaci jen na městě, ale na městě s půvabným okolím, plným zajímavých turistických cílů, přírodních krás a nejrůznějšího sportovního a kulturního vyžití. Bylo by vhodné vybudovat celou marketingovou strategii na jednotné značce. Nejvhodnější se zdá být vzhledem ke své jedinečnosti a všeobecné známosti využití loutkářské tradice, tedy Chrudim – město loutek. Zajímavě působí i Chrudim - Brána Železných hor především ke spojení města s okolními přírodními zajímavostmi. Název Železné hory se používá již stovky let, proto by bylo dobré této tradice využít pro marketingovou značku (např. Ptolemaiovy mapy). Samozřejmě se dá využít i mnoho dalších sloganů: Chrudim – město, kde to žije, Chrudim – Athény východních Čech, Chrudim – město, kde stojí za to žít apod. Tyto a jiné slogany lze využívat společně podle potřeby.

Jelikož je cestovní ruch jeden z potenciálně nejvýznamnějších fenoménů tohoto století, mělo by město Chrudim (potažmo i zájmová oblast Chrudimsko-Hlinecko) vytvořit prezentaci s jasně srozumitelnou vizí, směřovat k vytváření společných produktů cestovního ruchu a podpořit tak zvýšení návštěvnosti města a regionu. Propagace a spolupráce v rámci oblasti je nezbytná, neboť samotné město nedokáže turistům nabídnout možnost vyžití a aktivního odpočinku na delší pobyt (např. týdenní). Produkty by měly být tvořeny ucelenou skladbou nabídky současných subjektů působících v cestovním ruchu. Měly by vycházet z přirozených možností destinace a naplňovat vytyčenou vizi rozvoje cestovního ruchu turistické oblasti. Vždy je přitom nutno zohledňovat cílové skupiny, pro které se balíček služeb vytváří.

Dále se dá čerpat i ze skutečnosti, že město je členem svazku obcí Královská věnná města. Jeho cílem je přispívat k rozvoji cestovního ruchu se zaměřením na kulturní, sportovní a společenské akce, na turistické atraktivity sdružených měst (Chrudim, Trutnov, Dvůr Králové nad Labem, Jaroměř, Nový Bydžov, Mělník, Hradec Králové, Vysoké Mýto, Polička). Toto sdružení se cílenou propagací dostane více do podvědomí návštěvníků města a může podnítit i zájem o zjišťování dalších historických souvislostí.

V rámci podpory rozvoje cestovního ruchu by neměla být opomenuta ani partnerská města – Znojmo, polská Olešnica, slovenský Svidník a chorvatský Motovun. Spolupráce s městy přispívá k vzájemnému poznání společných i odlišných zvyků, k navázání neformálních přátelství, které lze následně využít pro potřeby rozvoje cestovního ruchu ve městech.

Celý koncepční materiál odráží základní potřeby návštěvníků města i zájmové oblasti: potřebu dojet (dopravit se) do města, zaparkovat, najíst se, ubytovat se a mít k dispozici sportovní i kulturně-společenské zázemí.

3.1. Identifikace cílových skupin

V rámci marketingu v oblasti cestovního ruchu je nutné vymezit cílové skupiny návštěvníků a pak pro ně zvolit, co a jak jim bude nabízeno.

- **rodiny s dětmi**

ocenění rodinné vstupné, jízdenky, ubytování pro dítě zdarma, právě rodina s dětmi se vypraví na jedno místo a podniká krátké výlety do okolí

- **návštěvníci, kterým odrostly děti (tzv. syndrom prázdného hnízda), a senioři se zájmem o kulturu a historii**

vyžadují většinou ubytování střední třídy, důraz kladou hlavně na pohodlí, preferují stravování v ubytovacím zařízení, nabídka musí odpovídat fyzickým (i ekonomickým) možnostem této generace, nutno brát na zřetel přiměřenou náročnost, senioři často jezdí ve skupinách

- **návštěvníci se zájmem o sport**

tato skupina návštěvníků zahrnuje různé věkové skupiny s rozdílným ekonomickým zázemím, stylem života, mají zájem o návštěvu sport. akcí, ale i sami jsou návštěvníky různých sportovních zařízení (bowling, squash, tenis, fitcentrum, plavání, cyklistické výlety...)

- **návštěvníci se zájmem o společenský život**

tato skupina návštěvníků zahrnuje různé věkové skupiny s rozdílným ekonomickým zázemím, stylem života, mají zájem o návštěvu kulturních akcí, ale i sami jsou návštěvníky různých kulturních zařízení (muzea, galerie...)

- **business klientela**

zpravidla vyžaduje i některé speciální služby – internetové připojení na pokoji, salonek vhodný pro pořádání školení atd.), pokud pobývají ve městě déle, nebrání se kulturním, společenským či gastronomickým zážitkům

- **zahraniční návštěvníci**

jsou nároční ohledně kvality poskytovaných služeb, mají zájem o poznávání a kulturu, místní akce oživují jejich pobyt a zvyšují spokojenost

3.2. Vize, strategický cíl, specifické cíle, opatření a indikátory

Celková vize slouží jako základ pro stanovení strategických cílů, konkrétních opatření, aktivit a projektů, včetně finančního krytí a představuje očekávaný stav v oblasti cestovního ruchu města Chrudim v dlouhodobém časovém horizontu do roku 2028.

VIZE

VYTVOŘENÍ PROSTŘEDÍ PŘÍJEMNÉHO A VSTŘÍCNÉHO PRO POBYT NÁVŠTĚVNÍKŮ (město láká svou vstřícností, přívětivostí, pohostinností a zároveň jedinečností – město loutek). Město symbolizuje zároveň vstup – bránu do Železných hor. Nabízí k návštěvě sebe samo a zároveň umožňuje rozhled do regionu.

Na základě vize byl definován strategický cíl a specifické cíle, které jsou naplněny vhodnými opatřeními a aktivitami. Zároveň byly identifikovány cílové skupiny.

STRATEGICKÝ CÍL

ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU S CÍLEM ZVÝŠENÍ NÁVŠTĚVNOSTI MĚSTA A PRODLOUŽENÍ DOBY POBYTU NÁVŠTĚVNÍKA VE MĚSTĚ NA VÍCE NEŽ JEDEN DEN NEBO OPAKOVÁNÍ NÁVŠTĚVY MĚSTA.

Specifické cíle

1. Zajistit efektivní systém řízení a koordinace aktivit.
2. Realizovat kvalitní marketingové a propagační aktivity.
3. Zlepšit dopravní situaci ve městě.
4. Využít potenciálu Resselova náměstí pro oživení centra města.
5. Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu v oblasti atraktivit a památek.
6. Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu v oblasti aktivit.
7. Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu v oblasti služeb.

Cíl 1: Zajistit efektivní systém řízení a koordinace aktivit

Opatření

1.1.	Podporovat stávající systém řízení a koordinace aktivit v oblasti cestovního ruchu
1.2.	Využití fundraisingu pro zajištění aktivit v oblasti cestovního ruchu
1.3.	Koordinovat kulturní akce napříč různými organizátory (sdílený kalendář akcí)
1.4.	Pravidelná setkávání organizátorů akcí a aktivit relevantních pro cestovní ruch

Indikátory

1.1.	Existence funkce koordinátora cestovního ruchu v rámci města
1.2.	Získané finanční prostředky mimo rozpočet města
1.3.	Systém koordinace akcí (sdílený kalendář)
1.4.	Setkání organizátorů akcí a aktivit

Cíl 2: Realizovat kvalitní marketingové a propagační aktivity

Opatření

2.1.	Vybrat a schválit nezaměnitelnou značku města s vizuálním stylem a promítnout je do propagace města a produktů (logo, motto, jednotný vizuální styl)
2.2.	Propagovat Chrudim prioritně jako město spojené s loutkářstvím, které je v UNESCO
2.3.	Využít nové atraktivní formy propagace (video k šíření na sociálních sítích apod.)
2.4.	Vydávat a distribuovat propagační a informační materiály, publikace o městě, včetně cizojazyčných mutací
2.5.	Aktualizovat webové stránky města s ohledem na nový vizuální styl města včetně propojení na jiné internetové portály
2.6.	Propagovat město jako významnou součást zájmové oblasti Chrudimsko-Hlinecko, regionu Východní Čechy i České republiky, spolupracovat s obcemi a subjekty uvnitř těchto oblastí i organizacemi na vyšším stupni hierarchie (Chrudimsko-Hlinecko, z.s., Destinační společnost Východní Čechy, CzechTourism)
2.7.	Spolupracovat s cestovními kancelářemi i incomingovými společnostmi
2.8.	Oslovit návštěvníky v místě jejich prvního kontaktu s městem (příjezdy, nádraží, ...) i na exponovaných místech (nákupní centra, ...) – cedule, díla upozorňující na zajímavosti města apod.
2.9.	Podporovat společnou propagaci subjektů v rámci cestovního ruchu (např. Chrudimské kulturní léto, Město tří muzeí apod.)

Indikátory

2.1.	Vybraná a schválená nezaměnitelná značka města (logo, motto, vizuální styl)
2.2.	Marketingové aktivity obsahující motiv loutkářství
2.3.	Realizované netradiční propagační aktivity
2.4.	Realizované propagační a informační materiály, publikace
2.5.	Aktualizované a propojené webové stránky
2.6.	Spolupracující subjekty
2.7.	Spolupracující cestovní kanceláře, agentury, společnosti
2.8.	Cedule, bannery a jiná díla oslovující návštěvníky u vstupů do města (včetně vlakového a autobusového nádraží)
2.9.	Podpořené společné propagační aktivity

Cíl 3: Zlepšit dopravní situaci ve městě

Opatření

3.1	Podporovat vybudování parkovacího domu
3.2	Usilovat o dokončení celkového obchvatu města
3.3	Usilovat o dokončení celkové modernizace autobusového nádraží (soukromý dopravce)
3.4	Usilovat o zklidnění dopravy na náměstí a v historickém centru města
3.5	Udržovat kvalitní informační a navigační systém ve městě
3.6	Modernizovat stávající a budovat nové cyklostezky/pruhy pro cyklisty přímo ve městě

Indikátory

3.1.	Existence parkovacího domu
3.2	Dokončené etapy obchvatu
3.3	Modernizované autobusové nádraží
3.4.	Realizovaná opatření pro zklidnění dopravy v centru města
3.5.	Informační a navigační systém ve městě
3.6.	Modernizované a vybudované cyklostezky/pruhy pro cyklisty

Cíl 4: Využití potenciálu Resselova náměstí pro oživení centra města

Opatření

4.1.	Sjednotit vizuální styl náměstí
4.2.	Vysadit novou zeleň na náměstí
4.3.	Zkvalitnit mobiliář fixní i mobilní
4.4.	Využít volné prostranství balustrády

Indikátory

4.1.	Realizované úpravy v jednotném vizuálním stylu
4.2.	Nově vysazená zeleň
4.3.	Nový mobiliář fixní i mobilní
4.4.	Aktivity/úpravy/stavby na volném prostranství balustrády

Cíl 5: Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu v oblasti atraktivit a památek

Opatření

5.1.	Podporovat a rozvíjet stávající projekty v oblasti atraktivit a památek • Doplnit nabídku a programy Muzea barokních soch (využít potenciálu přeměny na muzeum barokního umění/muzeum baroka) • Rekonstruovat, zatraktivnit a zpřístupnit baštu Prachárnu • Zlepšit navigaci na oblast Klášterní zahrady a Zlaté stezky • Rozvíjet Klášterní zahrady - zatraktivnit prostory pro rodiny s dětmi včetně občerstvení (místo současného hřiště) • Rozvíjet rekreační lesy na Podhůře (revitalizace lanového parku, využití prostor zrušené stávající skládky) • Usilovat o zpřístupnění kostela NPM celoročně a věže kostela NPM a dalších kostelů dle možností alespoň v sezóně • Podporovat rozšíření, případně zachování dostatečné otevírací doby památek
5.2.	Připravit nové projekty v oblasti atraktivit a památek • Dům přírody CHKO Železné Hory • Navrhnout a realizovat projekt „Za loutkami po Chrudimi“ (tematické sošky loutek umístěné na různých místech města) • Zlepšit přístupnost rekreačních lesů na Podhůře z centra města (cyklostezka, turistický vláček apod.) • Podporovat přínosné projekty soukromých a neziskových subjektů • Podpořit rekonstrukci kostela sv. Michaela, revitalizovat přilehlý park • Podporovat a iniciovat vznik nových atraktivit pro návštěvníky • Zmapovat nevyužívané objekty a areály a zhodnotit jejich možnost využití pro cestovní ruch i ve spolupráci se soukromými investory • Rekonstruovat starou radnici, částečně ji využít pro cestovní ruch
5.3.	Obnovovat stávající památky i veřejná prostranství (např. z Programu regenerace MPZ) • Podporovat další obnovu objektů nejen v městské památkové zóně (např. stará radnice, zámek Medlešice, areál letního kina)

Indikátory

5.1.	Stávajících rozvíjené projekty v oblasti atraktivit a památek
5.2.	Nové projekty v oblasti atraktivit a památek
5.3.	Obnovené památky a veřejná prostranství

Cíl 6: Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu v oblasti aktivit

Opatření

6.1.	Usilovat o další rozšiřování a zkvalitňování nabídky atraktivních kulturních a společenských akcí a aktivit pro volný čas (prioritně Loutkářská Chrudim)
6.2.	Realizovat bloky dvou či vícedenních akcí v průběhu léta – Chrudimské kulturní léto

Indikátory

6.1.	Festival Loutkářská Chrudim s rozšířeným doprovodným programem, další nové nebo rozšířené akce a aktivity
6.2.	Dvou či vícedenní bloky akcí v průběhu léta

Cíl 7: Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu v oblasti služeb

Opatření

7.1.	Poskytovat kvalitní služby v turistickém informačním centru a dostatečně o nich informovat veřejnost • Zajišťovat a propagovat průvodcovské služby po městě • Průběžně realizovat marketingový průzkum zaměřený na další rozvoj cestovního ruchu ve městě a aktivity spojené s monitoringem nabídek CR
7.2.	Zlepšit spolupráci s podnikatelskými subjekty v oblasti služeb a rozvíjet partnerství pro cestovní ruch • Podporovat rozvoj a zvyšování kvality služeb ubytovacích, stravovacích a dalších zařízení cestovního ruchu • Iniciovat zájem podnikatelských subjektů ve městě o společnou propagaci • Rozvíjet spolupráci se středními školami zabývajícími se službami pro cestovní ruch • Podporovat rozšíření, případně zachování dostatečné otevírací doby služeb
7.3.	Podporovat rozvoj služeb pro cyklisty (půjčovna, servis, úschovna kol, stojany na kola)
7.4.	Podporovat vznik kvalitních ubytovacích kapacit (vč. znovuootevření Hotelu Bohemia)
7.5.	Rozvíjet infrastrukturu městských sportovišť • Rekonstruovat sokolovnu
7.6.	Realizovat nebo podporovat nové projekty v oblasti služeb • Zajistit nebo podpořit atraktivní dopravní propojení centra města a městských rekreačních lesů na Podhůře (viz 5.2.)

	• Provéřít možnost zřízení veřejného WC na hřbitově U Kříže • Rozšířit počet bezbariérových přístupů • Podporovat tvorbu a rozvoj dalších doplňkových služeb pro návštěvníky města
--	--

Indikátory

7.1.	Průvodcovské služby v TIC a jejich propagace, marketingový průzkum
7.2.	Spolupracující podnikatelské subjekty
7.3.	Realizované nebo podpořené produkty v oblasti služeb pro cyklisty
7.4.	Nové kvalitní ubytovací kapacity
7.5.	Projekty na rozvoj infrastruktury městských sportovišť
7.6.	Nové realizované nebo podpořené projekty v oblasti služeb